

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2022/1697**z dnia 4 maja 2022 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2020, sekcja III – Komisja i agencje wykonawcze**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za rok budżetowy 2020, sekcja III – Komisja,
  - uwzględniając swoje decyzje w sprawie absolutorium z wykonania budżetów agencji wykonawczych za rok budżetowy 2020,
  - uwzględniając art. 99 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Spraw Zagranicznych, Komisję Rozwoju, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Ochrony Środowiska Naturalnego, Komisję Transportu i Turystyki, Komisję Rozwoju Regionalnego, Komisję Kultury i Edukacji, Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisję Praw Kobiet i Równouprawnienia,
  - uwzględniając pismo przesłane przez Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0127/2022),
- A. mając na uwadze, że budżet Unii jest istotnym narzędziem realizacji wspólnych celów polityki i stanowi średnio 1,1 % dochodu narodowego brutto w UE lub 2,4 % wydatków sektora instytucji rządowych i samorządowych państw członkowskich oraz całkowitych wydatków publicznych w Unii;
- B. mając na uwadze, że przed udzieleniem absolutorium Komisji Parlament sprawdza i ocenia, czy środki zostały prawidłowo wykorzystane oraz czy osiągnięto cele polityczne po audytach wewnętrznych i zewnętrznych, natomiast udzielenie absolutorium potwierdza prawidłowość i efektywność wydatków Komisji pod względem stosunku wartości do ceny;

Priorytety polityczne

1. przypomina o swoim zdecydowanym zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad zapisanych w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE) i Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w tym zasady należytego zarządzania finansami określonej w art. 317 i zasady zwalczania nadużyć finansowych określonej w art. 325;
2. podkreśla znaczenie budżetu Unii dla realizacji priorytetów politycznych Unii, a także jego rolę we wspieraniu państw członkowskich w nieprzewidzianych sytuacjach, takich jak pandemia COVID-19 i jej skutki; podkreśla, że należyte i terminowe wykonanie budżetu przyczynia się do skuteczniejszego i wydajniejszego zaspokajania potrzeb i sprostania wyzwaniom w różnych obszarach polityki; ostrzega, że wykonanie budżetu pod presją czasu może prowadzić do wzrostu liczby błędów i nieprawidłowości;
3. podkreśla znaczenie, jakie sprawozdawczość na temat wyników programów finansowanych z budżetu Unii ma dla procedury udzielania absolutorium; zwraca uwagę na fakt, że wartość dodana zainwestowanych środków jest ściśle związana z osiągniętymi wynikami i ich wkładem w poprawę codziennego życia obywateli Unii;
4. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją dotyczącą praworządności w szeregu państw członkowskich, która sama w sobie jest bardzo niepokojąca i prowadzi do poważnych strat dla budżetu Unii, oraz podkreśla swoje kierowane do Komisji wnioski o wykorzystanie wszystkich dostępnych narzędzi w celu położenia kresu poważnemu łamaniu zasad praworządności i ograniczenia ryzyka takich strat; powinno to obejmować natychmiastowe i pełne zastosowanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092⁽¹⁾ w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności), co można uczynić poprzez przesłanie zainteresowanym państwom członkowskim pisemnego powiadomienia na podstawie art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia;

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii (Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1).

5. podkreśla, że w rezolucji w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r. Parlament wezwał już Komisję do podjęcia natychmiastowych działań na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności oraz do pełnego wykorzystania bez dalszej zwłoki istniejących narzędzi dochodzeniowych w celu wyeliminowania takich niedociągnięć w zakresie praworządności w państwach członkowskich, które mogłyby wpływać lub stwarzać poważne ryzyko wpływu na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu UE; zwraca uwagę na niedawne orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości, w którym potwierdzono, że rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności jest zgodne z traktatami UE, a w szczególności podkreślono, że przestrzeganie wspólnych wartości, na których opiera się Unia Europejska, nie może stanowić tylko kryterium, którego spełnienia wymaga się przy przystępowaniu do Unii i które można ignorować po przystąpieniu; zauważa z głębokim zaniepokojeniem, że pomimo niedawnego orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości oraz licznych apeli Parlamentu, Komisja nie zastosowała jeszcze rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności; zauważa, że Komisja ogłosiła w końcu w kwietniu 2022 r. uruchomienie mechanizmu warunkowości po raz pierwszy, i przypomina o znaczeniu ochrony praw ostatecznych odbiorców i beneficjentów finansowania unijnego; jest zdania, że nie stosując tego rozporządzenia, Komisja odwleka wypełnianie swoich obowiązków strażniczki Traktatów;
6. uważa, że roczne sprawozdanie Komisji na temat praworządności jest użytecznym narzędziem monitorowania i oceny stanu praworządności we wszystkich państwach członkowskich i na podobnych podstawach; wyraża jednak zaniepokojenie, że sprawozdanie nie poprawi sytuacji w państwach członkowskich bez jasnych i konkretnych zaleceń dla rządów UE; podkreśla również, że w sprawozdaniach rocznych trzeba wprowadzić wyraźne rozróżnienie między odosobnionymi niedociągnięciami a systemowymi brakami w zakresie praworządności; wzywa Komisję do wdrożenia zaleceń zawartych w rezolucji Parlamentu z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r.;
7. nalega, aby Komisja dopilnowała, by wszystkie organizacje (unijne lub międzynarodowe) udzielające pomocy zewnętrznej przestrzegały praworządności i praw człowieka w krajach otrzymujących tę pomoc; podkreśla w szczególności konieczność zagwarantowania, by żadne środki finansowe Unii, nie były przeznaczane – czy to przez strony trzecie, czy osoby fizyczne – na jakiegokolwiek cele związane z terroryzmem ani formy terroryzmu lub radykalizacji religijnej i politycznej, ani nie były z nimi związane;
8. podkreśla, że dalsze inicjatywy służące zapewnieniu ochrony budżetu Unii stały się jeszcze bardziej istotne wraz z wejściem w życie instrumentu NextGenerationEU, dzięki któremu łączne wypłaty z budżetu Unii staną się w nadchodzących latach znacznie większe; podkreśla, że w tym kontekście Komisja powinna również zadbać o to, by OLAF, Europejski Trybunał Obrachunkowy („Trybunał”) i EPPO dysponowały niezbędnymi środkami i personelem do badania potencjalnych przypadków nadużyć finansowych na szkodę budżetu Unii; zauważa, że w 2020 r. OLAF przeniósł do Prokuratury Europejskiej 40 pracowników, a w 2021 r. dodatkowych 16 pracowników; jest zaniepokojony faktem, że ta znaczna redukcja personelu może osłabić zdolność OLAF-u do skutecznego wypełniania jego mandatu ze względu na brak personelu i nadmierne obciążenie; w związku z tym wzywa do zwiększenia planu zatrudnienia OLAF-u (szczególnie jeśli chodzi o ekspertów w dziedzinie kryminalistyki i informatyki), aby zrekompensować przeniesienie personelu do Prokuratury Europejskiej;
9. zauważa, że na podstawie art. 22 rozporządzenia w sprawie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności⁽²⁾ (rozporządzenie RRF) państwa członkowskie są odpowiedzialne za zapewnienie ochrony interesów finansowych Unii; zauważa, że Komisja odgrywa ważną rolę w zapewnianiu, by krajowe systemy kontroli dostarczały wiarygodnych, niezawodnych i właściwych informacji; podkreśla, że należy zwiększyć zdolności administracyjne państw członkowskich i Komisji, aby zapewnić należyte zarządzanie finansami, które obejmuje skuteczne zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz ich wykrywanie i korygowanie, a także unikanie podwójnego finansowania; zauważa, że Komisja jest odpowiedzialna za zapewnienie pomocy technicznej i usług doradczych w celu poprawy odpowiednich zdolności administracyjnych w państwach członkowskich; wzywa Komisję do przedstawienia organowi udzielającemu absolutorium przeglądu konkretnych środków podjętych w celu zapewnienia odpowiedniego personelu w Komisji i we właściwych instytucjach (takich jak Trybunał, OLAF, EPPO, Europol i Eurojust), aby mogły one wykonywać powierzone im zadania; wzywa Komisję, aby w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania poświadczyła wiarygodność danych dotyczących realizacji celów we wdrażaniu Instrumentu;;
10. wzywa Komisję do niezwłocznego wykorzystania dostępnych jej środków, takich jak stosowanie instrumentów zawieszających w przypadkach, gdy potwierdzono istnienie poważnych niedociągnięć w systemach zarządzania i kontroli;

(²) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

11. podkreśla, że Komisja, po wielokrotnych żądaniach ze strony Parlamentu, nadal nie jest w stanie przedstawić listy odbiorców, którzy otrzymują największą część funduszy unijnych w ramach zarządzania dzielonego, co stanowi poważną przeszkodę zarówno dla oceny ryzyka związanego z wydatkami Unii, jak i dla ogólnej przejrzystości wydatków; uważa, że odpowiedzi i wyjaśnienia w tej sprawie przedstawione Parlamentowi przez Komisję są niewystarczające, a wysiłki Komisji na rzecz utworzenia takiej bazy danych są nieskuteczne i nie przynoszą oczekiwanych rezultatów;
12. uważa, że długotrwały spór w sprawie konfliktu interesów między Komisją a Andrejem Babišem, byłym premierem Czech, jest nieskuteczny i nadmiernie długi; przypomina, że nie podjęto zdecydowanych działań w sprawie konfliktu interesów w przypadku premiera Babiša, a fakt, iż ostatecznie wybory zakończyły sytuację konfliktu interesów, nie daje pozytywnego obrazu Komisji; zwraca uwagę na fakt, że premier Babiš wynegocjował w międzyczasie w imieniu Republiki Czeskiej wieloletnie ramy finansowe i Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF);
13. podkreśla poważne ryzyko dalszego wzrostu kwoty zobowiązań pozostających do spłaty na koniec 2020 r., która to kwota osiągnęła nowy rekordowy poziom 303,2 mld EUR; przyznaje, że pewien poziom zobowiązań pozostających do spłaty jest naturalną konsekwencją systemu budżetowego Unii obejmującego środki na zobowiązania i środki na płatności, ale podkreśla, że kwota zobowiązań pozostających do spłaty, która jest równa dwóm pełnym latom środków na płatności, stanowi zagrożenie dla sprawnego funkcjonowania budżetu w przyszłości, który to budżet byłby narażony na dużą presję, co wiązałoby się z możliwym poważnym ryzykiem dla płynności budżetu Unii; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania postępów we wdrażaniu w państwach członkowskich, w szczególności w przypadkach niepełnego wdrożenia środków i niskich wskaźników absorpcji, oraz do przedstawienia organowi udzielającemu absolutorium analizy poszczególnych krajów, w której wskazane zostaną powracające problemy, a także środki podjęte w celu poprawy sytuacji; uważa, że regularny roczny wzrost zobowiązań pozostających do spłaty, w świetle przyszłego instrumentu NextGenerationEU oraz znacznie zwiększonych wydatków unijnych, jest dla Komisji kwestią priorytetową w ramach przygotowania szczegółowego planu działań na rzecz ograniczenia kwoty zobowiązań pozostających do spłaty; wzywa Komisję do przedstawienia tego planu organowi udzielającemu absolutorium;
14. ubolewa, że na koniec 2020 r., pomimo doświadczeń zdobytych w poprzednich WRF oraz pomocy i współpracy ze strony Komisji w ramach pomocy technicznej, skumulowany wskaźnik absorpcji środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESI) jest nadal o około 7 % niższy niż w poprzednich wieloletnich ramach finansowych na lata 2007–2013; zachęca Komisję do dalszych prac z państwami członkowskimi, w tym poprzez pomoc techniczną, w celu zwiększenia zdolności państw członkowskich do wykorzystania przyznanym im funduszy oraz do zintensyfikowania wysiłków na rzecz zwiększenia wskaźnika absorpcji funduszy ESI, bez uszczerbku dla jakości projektów i wysiłków podejmowanych w celu uniknięcia niewłaściwego wykorzystania i nadużyć funduszy unijnych; wzywa Komisję, aby w razie potrzeby pomagała krajom w znalezieniu kwalifikujących się projektów, zwłaszcza tych o wyraźnej europejskiej wartości dodanej; zwraca się do Komisji o ponowne uruchomienie grupy zadaniowej ds. lepszego wdrażania, aby zwiększyć wskaźnik absorpcji i opracować najlepsze praktyki wśród państw członkowskich;
15. podkreśla swoje zdecydowane i wielokrotnie ponawiane wnioski do Komisji i agencji wykonawczych o zapewnienie ochrony budżetu Unii poprzez globalne i systematyczne wykorzystywanie cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów; zauważa, że powinno to obejmować utworzenie obowiązkowej jednolitej interoperacyjnej bazy danych beneficjentów środków finansowych ze wszystkich programów Unii; przyjmuje do wiadomości, że Komisja zaproponowała wprowadzenie obowiązku stosowania jednolitego narzędzia eksploracji danych i punktowej oceny ryzyka w odniesieniu do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym oraz RRF; zauważa, że nie zostało to zachowane w przyjętych tekstach; podkreśla, że taki system powinien opierać się na niepowtarzalnych identyfikatorach wszystkich odbiorców, w tym na informacjach o ich beneficjentach końcowych, a także powinien automatycznie zapewniać wykorzystanie systemów obejmujących narzędzie eksploracji danych, ARACHNE, jednak nieograniczających się do niego, w celu zapewnienia jak najlepszej ochrony finansów Unii; podkreśla, że ten zintegrowany i interoperacyjny system musi umożliwiać zsumowanie wszystkich indywidualnych kwot otrzymanych przez tego samego beneficjenta lub beneficjenta rzeczywistego w jedną łączną kwotę; zauważa, że ta cyfryzacja jest spóźniona i niezbędna ze względu na transgraniczny charakter niewłaściwego wykorzystania środków finansowych, nadużyć finansowych, sprzeniewierzeń, konfliktów interesów, podwójnego finansowania i innych problemów systemowych; podkreśla, że to jednolite narzędzie eksploracji danych powinno być łatwe do przeszukiwania i dostępne dla OLAF-u, EPPO i Komisji, aby zwiększyć ochronę budżetu Unii i instrumentu NextGenerationEU przed nieprawidłowościami, nadużyciami i konfliktami interesów;
16. podkreśla potrzebę rozszerzenia obszarów, w których system wczesnego wykrywania i wykluczania (EDES) jest wykorzystywany poza zarządzaniem bezpośrednim, oraz wzywa Komisję do stosowania go w odniesieniu do wszystkich funduszy unijnych, w tym funduszy w ramach zarządzania dzielonego; zauważa, że EDES musi być stosowany systematycznie, aby zagwarantować, że firmy i rzeczywisti beneficjenci, którzy zostali skazani za nadużycia finansowe, korupcję lub inną poważną przestępczą działalność gospodarczą, nie mogą korzystać ze środków unijnych; podkreśla potrzebę zharmonizowania wskaźników w ARACHNE z podstawami wykluczenia EDES, aby dopil-

nować, by wykluczone podmioty gospodarcze były również widoczne w ARACHNE; apeluje o maksymalną interoperacyjność między ARACHNE, EDES a innym oprogramowaniem w celu ograniczenia konieczności wielokrotnego wprowadzania informacji do różnych systemów informatycznych oraz utrzymania obciążenia administracyjnego na jak najniższym poziomie;

17. zwraca się do Komisji o podjęcie działań w następstwie sprawozdania z inicjatywy Parlamentu dotyczącego przeglądu rozporządzenia finansowego ⁽³⁾ oraz w następstwie sprawozdania ustawodawczego z inicjatywy Parlamentu (INL) w sprawie cyfryzacji europejskiej sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów ⁽⁴⁾, które zawiera konkretne sugestie dotyczące przeglądu rozporządzenia finansowego;
18. z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie w kwietniu 2021 r. – po podziale środków między państwa członkowskie w sierpniu 2020 r. – wytycznych dotyczących unikania konfliktów interesów w rozumieniu rozporządzenia finansowego, które promują jednolitą interpretację przepisów we wszystkich trybach zarządzania; ponownie wzywa Komisję, aby zapewniła odpowiednią ocenę środków zapobiegawczych wprowadzonych przez państwa członkowskie w celu uniknięcia konfliktu interesów; podkreśla, że należy skutecznie i wydajnie zajmować się wszelkimi formami konfliktów interesów, w tym w ramach instytucji unijnych;
19. przypomina, że sprawozdania z audytu Komisji, w tym dotyczące przypadków konfliktu interesów, powinny być publikowane w rozsądnych ramach czasowych, co pomoże zapewnić wdrożenie zalecanych działań naprawczych i następczych przez skontrolowane podmioty; przypomina stanowisko Komisji Kontroli Budżetowej, zgodnie z którym nawet przed zakończeniem audytu Komisja musi wymieniać się informacjami z Parlamentem na jego wniosek, aby umożliwić Parlamentowi wykonywanie jego funkcji kontroli politycznej;
20. zauważa, że pandemia COVID-19 uzasadniła znaczne zmiany w budżecie na 2020 r. w formie przesunięć i budżetów korygujących, aby Unia mogła wnieść zdecydowany wkład w pomoc w zmniejszeniu wyzwań wynikających z pandemii COVID-19, zwłaszcza poprzez przyczynianie się do szybkiego opracowywania szczepionek; ponadto zauważa, że pandemia COVID-19 oznaczała, iż audyty musiały być przeprowadzane głównie zdalnie; z zadowoleniem przyjmuje wzrost cyfryzacji procedur audytu, przyrost wydajności i oszczędności kosztów wynikające z audytów na odległość, ale podkreśla, że audyty zdalne nie mogą w pełni zastąpić kontroli na miejscu; zauważa również, że na podstawie specjalnej oceny ryzyka związanej z COVID-19 przeprowadzonej w 2020 r. Komisja stwierdziła, że poziom pewności został zabezpieczony oraz że szacowane ryzyko w momencie dokonywania płatności i ryzyko w momencie zamknięcia rozliczeń są reprezentatywne dla poziomu błędów w transakcjach finansowych;
21. zauważa, że zarówno sprawozdania roczne Trybunału za 2019 r., jak i za 2020 r. potwierdzają powszechne występowanie błędów w wydatkach i zawierają negatywną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków; przypomina, że Trybunał wielokrotnie stwierdzał, że mechanizmy kontroli Komisji i państw członkowskich są po prostu niewystarczająco wiarygodne;
22. uznaje stopniowe przejście w stosowaniu zasad umorzenia zobowiązań na okres programowania 2021–2027 z N+3 (2021–2026) na N+2 (2027) w odniesieniu do funduszy objętych zarządzaniem dzielonym w ramach rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów ⁽⁵⁾, co Parlament popierał; zwraca się do Komisji o współpracę i wspieranie państw członkowskich w terminowej realizacji ich programów; podkreśla, że obecne zasady N+3 nie powinny być wykorzystywane do spowolnienia lub odrodzenia wdrażania, lecz do zapewnienia wystarczającego czasu na realizację projektów;
23. wzywa Komisję i władzę budżetową do zapewnienia wystarczających środków na audyty i kontrole funduszy unijnych w świetle ogromnego wzrostu środków, które mają zostać wypłacone w nadchodzących latach w ramach wieloletnich ram finansowych i instrumentu NextGenerationEU; zauważa, że Komisja oceni systemy kontroli państw członkowskich i przedstawi wytyczne dotyczące wprowadzenia solidnych systemów monitorowania i kontroli; wzywa Komisję do przedstawiania organowi udzielającemu absolutorium szczegółowych ocen systemów audytu i kontroli w każdym państwie członkowskim;

⁽³⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie przeglądu rozporządzenia finansowego w związku z wejściem w życie wieloletnich ram finansowych 2021–2027, P9_TA(2021)0469.

⁽⁴⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 listopada 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji w sprawie cyfryzacji europejskiej sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów, P9_TA(2021)0464.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrzznego i Instrumentu Wspierania Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159).

24. ponownie wyraża zaniepokojenie, że Komisja kontroluje osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych jedynie przed wypłaceniem środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, pozostawiając państwom członkowskim zadanie dopilnowania, by przestrzegane były przepisy dotyczące zamówień publicznych lub pomocy państwa; zauważa, że Komisja przeprowadzi audyty systemów w celu upewnienia się, że państwa członkowskie wprowadziły rygorystyczne kontrole w celu ochrony interesów finansowych Unii przed konfliktami interesów lub poważnymi nieprawidłowościami; jest jednak zdania, że w celu zapewnienia równych szans dla inwestycji w ramach RRF Komisja, jako strażniczka Traktatów, powinna polegać nie tylko na audytach przeprowadzanych przez państwa członkowskie pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami; wzywa w związku z tym Komisję do rozszerzenia działań audytowych poza audyty systemów, tak aby obejmowały one kontrole dotyczące zamówień publicznych i zasad pomocy państwa zgodnie z podejściem opartym na analizie ryzyka; przypomina w związku z tym o poważnych lukach w ustawodawstwie krajowym niektórych państwach członkowskich w odniesieniu do skutecznych kontroli i zapobiegania konfliktom interesów;
25. ponownie podkreśla potrzebę lepszego zrównoważenia procesu dalszego uproszczenia zasad i procedur, przeprowadzania większej liczby kontroli w obszarach, w których najczęściej dochodzi do nieprawidłowych wydatków, opracowania sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla MŚP, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron; uznaje postępy poczynione dzięki przeglądowi rozporządzenia finansowego w 2018 r. oraz udoskonaleniom wprowadzonym w odniesieniu do programów wydatków na lata 2021–2027;
26. podkreśla zwiększone znaczenie wskaźników skuteczności działania, w tym wyboru wskaźników, określenia celów i głównych etapów oraz monitorowania i sprawozdawczości w świetle nowych modeli realizacji RRF oraz zreformowanej wspólnej polityki rolnej; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje prace Komisji mające na celu poprawę monitorowania i sprawozdawczości w odniesieniu do wyników budżetu Unii za pomocą usprawnionych i jakościowych wskaźników, jak wynika z przyjętych aktów podstawowych dotyczących programów wydatków na lata 2021–2027; zauważa, że główne etapy i cele, a także wskaźniki skuteczności działania mają różny charakter; zauważa, że w ramach RRF dodatkowo rozróżnia się inwestycje i reformy; podkreśla, że kontrola skuteczności działania jest nowym narzędziem dla odpowiednich instytucji audytowych; wzywa Komisję do przedstawienia przeglądu pełnego cyklu audytu w państwach członkowskich, Komisji, a także przeglądu współpracy z odpowiednimi organami kontroli, w tym z Trybunałem oraz OLAF-em i EPPO;
27. zachęca Komisję, Trybunał i Radę do pracy nad przyspieszeniem procesu udzielania absolutorium, aby miał miejsce w roku N+1, a także przypomina im, że nie powinno to negatywnie wpływać na jakość tego procesu;
28. wzywa Komisję, aby we wszystkich obszarach wydatkowania środków unijnych nadal promowała równowagę płci i podejście do sporządzania budżetu z uwzględnieniem aspektu płci w zwięzły i konkretny sposób; z zadowoleniem przyjmuje postępy Komisji w zakresie metodyki uwzględniania aspektu płci oraz opracowanie pilotażowej metodyki monitorowania wydatków związanych z płcią w WRF na lata 2021–2027; zwraca się do Komisji o poinformowanie Parlamentu o teście wykonalności unijnych programów finansowania w kontekście projektu budżetu na 2023 r.;
29. ponownie podkreśla potrzebę zwiększenia wysiłków w zakresie zwalczania nadużyć finansowych zarówno na szczeblu unijnym, jak i państw członkowskich, w ścisłej współpracy z EPPO i OLAF-em; docenia niezwykle wysiłki EPPO i podkreśla jej rolę w ściganiu nadużyć finansowych i innych przestępstw mających wpływ na interesy finansowe Unii oraz w prowadzeniu dochodzeń dotyczących tych nadużyć i przestępstw; przypomina, jak ważne jest zapewnienie EPPO i OLAF-owi wystarczających zasobów finansowych i ludzkich;
30. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie nowych dochodów własnych w celu spłacenia od 2028 r. pożyczek udzielonych w ramach instrumentu NextGenerationEU (około 15 mld EUR rocznie do 2050 r.) z myślą o zapewnieniu lepszej ochrony budżetu Unii; zauważa, że dzięki temu ciężar zadłużenia Unii nie będzie spoczywał na przyszłych pokoleniach, a podstawowych programów Unii, takich jak „Horyzont Europa”, EFS+ i Erasmus+, nie trzeba będzie ograniczać;
31. wyraża szczególne zaniepokojenie powtarzającymi się ustaleniami Trybunału, że praca niektórych krajowych organów kontroli lub jednostek certyfikujących jest uważana za zbyt podatną na błędy, a zatem niewiarygodną, co podważa wiarygodność danych wykorzystywanych w rocznym sprawozdaniu Komisji z zarządzania i wyników; ubolewa, że Komisja nie podjęła działań następczych w związku z tą konkretną uwagą zawartą w rezolucji w sprawie udzielenia Komisji absolutorium za 2019 r.; oczekuje, że Komisja przedstawi wyjaśnienia w tym zakresie;

Poświadczenie wiarygodności Trybunału oraz zarządzanie budżetem i finansami

32. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w odniesieniu do roku 2020 Trybunał stwierdza, iż sprawozdanie finansowe Unii jest wiarygodne, zgodne z rozporządzeniem finansowym oraz że po stronie dochodów budżetowych nie występuje istotny poziom błędów;
33. ubolewa, że za rok 2020 Trybunał ponownie wydał negatywną opinię na temat legalności i prawidłowości strony wydatkowej budżetu, a jednocześnie podkreśla, że poziom błędów, który pozostał w 2020 r. stabilny na poziomie 2,7 %, czyli takim samym jak w roku 2019, może być tylko minimalnym poziomem błędów ze względu na fakt, że Trybunał nie był w stanie przeprowadzić żadnych kontroli na miejscu z powodu ograniczeń narzuconych w wyniku pandemii COVID-19; podkreśla jednak, że poziom błędów nie oznacza automatycznie nadużycia finansowego, i zauważa, że w 2020 r. Trybunał zgłosił do unijnego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) sześć możliwych przypadków nadużyć finansowych, podczas gdy w 2019 r. takich przypadków było dziewięć; ponownie podkreśla potrzebę zwiększenia wysiłków w zakresie zwalczania nadużyć finansowych zarówno na szczeblu unijnym, jak i państw członkowskich, w ścisłej współpracy z EPPO i OLAF-em;
34. zauważa, że Trybunał skontrolował transakcje na kwotę 147,8 mld EUR w porównaniu z rzeczywistymi wydatkami w wysokości 173,3 mld EUR oraz że wydatki wysokiego ryzyka, które opierają się głównie na zwrocie kosztów, stanowiły 87,2 mld EUR populacji objętej kontrolą, podczas gdy wydatki niskiego ryzyka, które opierają się głównie na uprawnieniach, stanowiły 60,6 mld EUR;
35. odnotowuje z zaniepokojeniem, że na podstawie skontrolowanych 728 transakcji sprawdzonych przez Trybunał szacowany poziom błędów w wydatkach obciążonych wysokim ryzykiem wyniósł 4,0 % i nadal znacznie przekracza próg istotności, natomiast w przypadku wydatków niskiego ryzyka szacowany poziom błędów jest poniżej progu istotności;
36. ponawia apele Parlamentu do Trybunału zawarte w ostatnich latach w rezolucjach w sprawie udzielenia absolutorium, a mianowicie wnioski o określenie poziomu błędów również w przypadku płatności o niskim ryzyku w odniesieniu do każdego wydatku w WRF oraz o rozszerzenie rozdziału dotyczącego „Administracji” w celu przeprowadzenia bardziej dogłębnej analizy dotyczącej wszystkich instytucji, a także o ocenę wpływu działań naprawczych na ogólny poziom błędów;
37. zauważa z coraz większym niepokojem, że bilans Unii pokazuje, iż zobowiązania ogółem na koniec 2020 r. wyniosły 313,5 mld EUR, co stanowi wzrost o 62,0 mld EUR lub 24,7 % w porównaniu z rokiem poprzednim (251,5 mld EUR);
38. zauważa, że Zjednoczone Królestwo opuściło Unię 1 lutego 2020 r. oraz że rachunki Unii na dzień 31 grudnia 2020 r. wykazały wierzytelność netto Zjednoczonego Królestwa w wysokości 47,5 mld EUR w oparciu o zobowiązania określone w porozumieniu o wystąpieniu;
39. zauważa, że rok 2020 był ostatnim rokiem wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020; podkreśla, że budżet na 2020 r. i budżety korygujące wyniosły ogółem 173,9 mld EUR w środkach na zobowiązania, z czego 172,9 mld EUR faktycznie przeznaczono na zobowiązania, natomiast budżet i budżety korygujące wyniosły 164,1 mld EUR w środkach na płatności, z czego 161,8 mld EUR faktycznie wydano; zauważa ponadto, że dokonano płatności w wysokości 9,9 mld EUR w ramach dochodów przeznaczonych na określony cel oraz 1,6 mld EUR w ramach przemiesień, co daje łączną kwotę płatności w wysokości 172,4 mld EUR;
40. zauważa z zaniepokojeniem, że wydaje się, iż postępy w zakresie skumulowanego wskaźnika absorpcji środków funduszy ESI, który nadal wynosił jedynie 55 % (7 % mniej niż na koniec ostatniego roku poprzednich WRF), są niewielkie, chociaż roczny wskaźnik absorpcji w 2020 r. był taki sam jak w ostatnim roku poprzednich WRF na lata 2007–2013 (15 %); zauważa, że na koniec 2020 r. 45 % całkowitych zobowiązań w ramach funduszy ESI na lata 2014–2020 wynoszących 209 mld EUR nadal nie zostało wypłaconych i stanowi główną część całkowitych zobowiązań pozostających do spłaty wynoszących 303 mld EUR;
41. przyjmuje do wiadomości szczegółowe odpowiedzi na konkretne wnioski Parlamentu uzupełniające sprawozdanie Komisji w sprawie działań następczych związanych z udzieleniem absolutorium za rok budżetowy 2019 (COM (2021) 405 final);

Szczególne okoliczności związane z pandemią COVID-19

42. zauważa, że pandemia COVID-19 doprowadziła do złagodzenia obowiązujących przepisów w celu zapewnienia dodatkowej płynności, a także wyjątkowej i niezbędnej elastyczności w odniesieniu do wydatków związanych z COVID-19, w tym na poziomie przepisów i kontroli administracyjnych w interesie szybkiego reagowania; wyraża zaniepokojenie, że zwiększa to ryzyko nieprzejrzystych procedur, nadużyć i oszustw ze strony struktur przestępczych usiłujących nadużywać sytuacji kryzysowej; przyjmuje do wiadomości informacje OLAF-u na temat działalności przestępczej związanej z indywidualnymi środkami ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz ofertami podrobionych szczepionek; podkreśla w związku z tym potrzebę kontroli i audytów *ex post*;
43. zauważa, że zgodnie z niepublikowanymi informacjami przekazanymi Trybunałowi Komisja zapewniła 12,9 mld EUR w zobowiązaniach w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego oraz 34,2 mld EUR w zobowiązaniach w ramach zarządzania dzielonego na cele związane z pandemią COVID-19 w 2020 r.; wyraża ubolewania nad tym, że Komisja nie opublikowała jeszcze sprawozdania na temat wydatków związanych z COVID-19;
44. ubolewa, że pandemia COVID-19 znacznie utrudniła przeprowadzanie kontroli i audytów na miejscu; zauważa jednak, że na podstawie specjalnej oceny ryzyka związanej z COVID-19 przeprowadzonej w 2020 r. Komisja stwierdziła, że poziom pewności został zabezpieczony oraz że szacowane ryzyko w momencie dokonywania płatności i ryzyko w momencie zamknięcia rozliczeń są reprezentatywne dla poziomu błędów w transakcjach finansowych; podkreśla potrzebę większej liczby wizyt kontrolnych na miejscu w nadchodzącym okresie, aby zapewnić należyte zarządzanie audytem;

Szczególne okoliczności związane z instrumentem NextGenerationEU

45. zauważa, że instrument NextGenerationEU wraz z wieloletnimi ramami finansowymi na lata 2021–2027 znacznie zwiększy łączny przydział środków finansowych do ponad 1 800 mld EUR;
46. zauważa ponadto, że znaczna część regulacji dotyczących podstawowych programów wydatków w nowym okresie wieloletnich ram finansowych została przyjęta stosunkowo później niż w poprzednich wieloletnich ramach finansowych, co nieuchronnie doprowadzi do opóźnień w programowaniu i wdrażaniu;
47. podkreśla, że połączony efekt nowego instrumentu NextGenerationEU i opóźnień w przyjmowaniu przepisów może spowodować poważną presję na zdolności administracyjne w państwach członkowskich i Komisji, co ponownie może prowadzić do większej liczby błędów, mniejszej kontroli i potencjalnych strat dla budżetu Unii;
48. zauważa, że wykorzystanie instrumentów eksploracji danych i oceny ryzyka, takich jak ARACHNE, może pomóc w zapobieganiu konfliktom interesów, oszustwom, korupcji i podwójnemu finansowaniu, a także zabezpieczać przed nimi; zauważa, że państwa członkowskie mają obowiązek gromadzić informacje o beneficjentach programu, a także dane dotyczące beneficjentów rzeczywistych. W dyrektywie w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy zawarto wymóg stworzenia centralnej platformy Unii, która została już utworzona, ale jeszcze nie wszystkie państwa członkowskie do niej przystąpiły; zauważa, że w państwach członkowskich istnieją centralne rejestry danych dotyczących beneficjentów, ale nie wszystkie zawierają dane dotyczące beneficjentów rzeczywistych;
49. zauważa, że narzędzia monitorowania mają zasadnicze znaczenie dla kontroli realizacji kamieni milowych i wartości docelowych; zauważa, że państwa członkowskie są zobowiązane do korzystania z systemu FENIX opracowanego i udostępnionego przez Komisję; z zadowoleniem przyjmuje tabelę wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności utworzoną przez Komisję w celu zapewnienia wizualnego i przyjaznego dla użytkownika przeglądu postępów poczynionych we wdrażaniu Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, co sprzyja przejrzystości, kontroli publicznej i rozliczalności Instrumentu;
50. zauważa, że zgodnie z art. 60 rozporządzenia w sprawie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Komisja powinna jednocześnie i na równych warunkach przekazywać Parlamentowi i Radzie odpowiednie dokumenty i informacje, z zastrzeżeniem procedur dostępu do szczególnie chronionych lub poufnych informacji lub, w razie potrzeby, odpowiednich ustaleń dotyczących poufności;
51. odnotowuje, że Parlament Europejski ustanowił grupę roboczą RRF, która prowadzi dialog między posłami z odpowiednich komisji PE a Komisją; zauważa, że zaangażowanie Parlamentu i Rady ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia demokratycznego nadzoru i kontroli; podkreśla, że wczesne i pełne przekazywanie dokumentów Parlamentowi i Radzie będzie ważnym i decydującym elementem w procedurze udzielania absolutorium;

52. zauważa, że zgodnie z art. 31 rozporządzenia w sprawie RRF do dnia 31 lipca 2022 r. Komisja powinna przedstawić Parlamentowi i Radzie roczne sprawozdanie z wdrażania Instrumentu;
53. zauważa, że Trybunał szacuje, iż całkowite narażenie budżetu Unii na ryzyko związane z instrumentem NextGenerationEU znacznie wzrosło w nadchodzących latach i może osiągnąć 940 mld EUR na koniec 2023 r., co stanowi ogromny wzrost w porównaniu z kwotą 132 mld EUR na koniec 2020 r.;
54. zwraca się do Komisji o określenie dodatkowych możliwości dalszego wzmacniania zdolności absorpcyjnych państw członkowskich poprzez inwestowanie w zdolności administracyjne, szkolenia i cyfryzację zarządzania funduszami;

Zalecenia

55. wzywa Komisję do:
  - a) przeprowadzania w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego analizy otrzymanych przez to państwo środków finansowych, a także stanu ich wykonania, najpóźniej w maju danego roku za poprzedni rok budżetowy, w kontekście sprawozdania rocznego przewidzianego w art. 31 rozporządzenia RRF; oczekuje, że Komisja opublikuje sprawozdanie roczne po raz pierwszy na początku drugiej połowy 2022 r. i niezwłocznie poinformuje organ udzielający absolutorium odnośnych ustaleniach;
  - b) zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia obowiązkowego, zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłącznie na nich, w kontekście nadchodzącego przeglądu rozporządzenia finansowego; opracowania tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności w celu zapewnienia przejrzystości opisu kamieni milowych i przejrzystości wartości docelowych oraz wyników kontroli; zapewnienia, by wszystkie państwa członkowskie wykorzystywały systemy i centralne rejestry do składania sprawozdań na temat beneficjentów rzeczywistych i beneficjentów końcowych;
  - c) przeprowadzania szeregu kontroli *ex post* na miejscu i kontroli krajowych zamówień publicznych realizowanych z wykorzystaniem funduszy unijnych oraz zapoznania się z przeprowadzonymi już audytami lub doniesieniami medialnymi, które wskazują na znaczne ryzyko dla legalności tych procedur;
  - d) przekazywania w odpowiednim terminie organowi udzielającemu absolutorium, z zastrzeżeniem procedur dotyczących szczególnie chronionych lub poufnych informacji lub, w razie potrzeby, odpowiednich ustaleń dotyczących poufności, właściwych dokumentów, takich jak podsumowanie audytów, a także informacji;
  - e) uproszczenia zasad i procedur, opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla MŚP, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron; przedstawiania organowi udzielającemu absolutorium przeglądu przeprowadzonych szkoleń;
  - f) podjęcia działań następczych w związku z zaleceniami wydanymi przez Trybunał, w tym w odniesieniu do kompleksowego i znormalizowanego sprawozdania na temat wydatków związanych z pandemią COVID-19;
  - g) udostępnienia organowi udzielającemu absolutorium wyników kontroli budżetowej – z myślą o sprawozdaniu z przeglądu – w formie spotkania z odpowiednią komisją;
  - h) zintensyfikowania prac w celu dopilnowania, aby środki w ramach RRF były wykorzystywane na projekty prowadzące do reform strukturalnych i inwestycji, które przyniosą unijną wartość dodaną, oraz aby unikano podwójnego finansowania projektów; wzywa Komisję, by polegała nie tylko na kontrolach zgodności przeprowadzanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do obowiązujących przepisów, takich jak przepisy dotyczące zamówień publicznych i pomocy państwa, ale by rozszerzyła swoje działania kontrolne poza audyty systemów w oparciu o podejście oparte na analizie ryzyka;
  - i) dopilnowania, aby jej sprawozdawczość na temat całkowitej ekspozycji finansowej budżetu Unii była jasna i terminowa, tak aby instytucje audytowe i opinia publiczna miały jasny obraz rozwoju tej ekspozycji w nadchodzących latach;
  - j) opracowania metodyki oraz zwielokrotnienia kontroli *ex post* i misji na miejscu dotyczących wykorzystania funduszy NextGenerationEU oraz ich wpływu na odbudowę gospodarczą państw członkowskich;

- k) zwiększenia zdolności administracyjnych Komisji i państw członkowskich oraz zaproponowania odpowiednich linii budżetowych dla Trybunału, EPPO i OLAF-u w związku z realizacją nowych przyszłych zadań związanych z instrumentem NextGenerationEU w celu ochrony finansów Unii;
- l) zakończenia prac nad zwięzłą i konkretną metodyką uwzględniania aspektu płci do stosowania w całym budżecie dzięki ukierunkowanym i skutecznym zachętom najpóźniej do końca 2022 r. oraz zastosowania się do zaleceń Trybunału zawartych w jego sprawozdaniu specjalnym na temat uwzględniania aspektu płci w budżecie Unii;

Sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania oraz wyniki budżetu Unii

- 56. zauważa, że Trybunał opiera swoje sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania na informacjach pochodzących z kilku sprawozdań Komisji; zauważa, że Trybunał uzupełnia te informacje niedawnymi ustaleniami z własnych prac kontrolnych i przeglądowych; zauważa, że Trybunał weryfikuje informacje Komisji na temat wyników pod kątem wiarygodności i spójności z jego ustaleniami, ale nie pod kątem ich wiarygodności;
- 57. zauważa, że w 2020 r. spośród 51 dyrektorów generalnych (lub równoważnych) 11 dyrektorów generalnych zgłosiło łącznie 19 zastrzeżeń, a całkowity wpływ finansowy zastrzeżeń wyniósł 1 219 mln EUR;
- 58. podkreśla, że kontrola wykonania budżetu Unii jest równie ważna jak kontrola zgodności w celu uzyskania kompleksowego obrazu nie tylko legalności wydatków oraz ich skuteczności, efektywności i oszczędności, ale także osiągniętych rezultatów i zrealizowanych priorytetów i celów; zwraca uwagę na liczne zalecenia wydane przez Trybunał i organ udzielający absolutorium, zgodnie z którymi Komisja powinna zwracać znacznie większą uwagę na ocenę wyników, rezultatów i skutków swoich strategii politycznych i programów (skuteczność) i nie poprzestawać na przedstawianiu tylko kwot wydawanych środków lub liczby osób zaangażowanych w poszczególne programy (efektywność);
- 59. zauważa, że podejście oparte na lepszym stanowieniu prawa pomaga Komisji formułować wnioski wyciągnięte z wdrażania polityk i programów w przeszłości; podkreśla, że Komisja powinna przeanalizować wszystkie programy wydatków, zwraca uwagę, że analiza efektywności kosztowej oraz analiza kosztów i korzyści są ważnymi narzędziami kontroli budżetowej służącymi do weryfikacji wydatków; apeluje do Komisji, aby uwzględniła więcej informacji jakościowych, które ukazują unijną wartość dodaną programów wydatków; z zadowoleniem przyjmuje, że Rada ds. Kontroli Regulacyjnej przyczynia się do poprawy jakości ocen i ocen skutków; wzywa Komisję, aby wdrażała zalecenia wydawane przez Radę ds. Kontroli Regulacyjnej oraz podawała wystarczające uzasadnienie, w przypadku gdy uwagi nie zostały uwzględnione;
- 60. zauważa, że w przypadku rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów w odniesieniu do siedmiu funduszy na lata 2021–2027 objętych zarządzaniem dzielonym nie przeprowadzono oceny skutków, ponieważ rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów określa wspólne zasady i mechanizm realizacji dla innych obszarów polityki; z zadowoleniem przyjmuje, że przepisom dotyczącym funduszy towarzyszyły oceny skutków; zauważa, że ważne oceny w ramach WPR nie były dostępne przed dokonaniem oceny skutków reformy WPR;
- 61. podkreśla, że ważne jest, aby Komisja nadal wyciągała wnioski z wyników programów również po zakończeniu okresu wieloletnich ram finansowych, ponieważ niektóre wyniki i skutki mogą być widoczne dopiero kilka lat po zakończeniu okresu wieloletnich ram finansowych, zwłaszcza w przypadku programów o dużej kwocie zobowiązań pozostających do spłaty, a także aby zawierała te uwagi i wnioski w sprawozdaniach, które przedkłada organowi udzielającemu absolutorium;
- 62. zauważa, że w tegorocznym sprawozdaniu Trybunał przeanalizował sprawozdania Komisji dotyczące korekt finansowych i odzyskiwania środków, i jest zaniepokojony, że uznał je za złożone i nie zawsze jasne; wzywa Komisję, żeby upewniała się, że jej sprawozdania dają jasny obraz skorygowanych kwot nieprawidłowych wydatków i zwróconych do budżetu Unii;
- 63. wzywa Komisję do podjęcia bardziej precyzyjnych działań następczych w związku z zaleceniami wydanymi przez Trybunał oraz do zaangażowania się w rzetelną kontrolę Parlamentu i procesy udzielania absolutorium, aby lepiej kontrolować wdrażanie nowych modeli realizacji, a także RRF oraz zreformowanej wspólnej polityki rolnej;

64. ponownie wyraża zaniepokojenie oceną Trybunału, że dane z monitoringu przekazywane przez państwa członkowskie, na których to danych opiera się sprawozdanie Komisji na temat zarządzania budżetem i jego wyników oraz deklaracje dotyczące programów, nie są w pełni wiarygodne; w szczególności ubolewa, że Trybunał ponowił ocenę dotyczącą sprawozdania na temat zarządzania budżetem i jego wyników w obszarach spójności z powodu niedociągnięć w pracy instytucji audytowych oraz stwierdzonych problemów, jeśli chodzi o poziomy błąd rezydualnego podane w rocznych sprawozdaniach z działalności DG EMPL i DG REGIO;
65. przyjmuje do wiadomości stwierdzenie Komisji, że nie musi ona dostosować swojej metodyki do metodyki stosowanej przez Trybunał, ale ubolewa, że w wyniku tego uzyskuje się bardzo rozbieżne dane liczbowe, w szczególności w obszarze konkurencyjności, w którym oszacowane przez Komisję ryzyko w momencie dokonywania płatności w przypadku tego działu WRF jest nawet niższe od przedziału poziomu błędu szacowanego przez Trybunał; wzywa Komisję, aby odeszła od wymogu ściśle prawnego i poważnie podjęła proces refleksji nad swoją metodyką, aby zapewnić większą porównywalność danych Trybunału i Komisji;
66. podkreśla swoje zdecydowane i wielokrotnie ponawiane wnioski o zapewnienie ochrony budżetu Unii poprzez ogólne i systematyczne wykorzystywanie cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów; wzywa Komisję, aby ustanowiła zintegrowany i interoperacyjny system oparty między innymi na istniejących narzędziach i bazach danych;

Dochody

67. zwraca uwagę, że w 2020 r. dochody wyniosły 174,3 mld EUR: z tej kwoty 123 mld EUR (70,6 %) stanowiły zasoby własne oparte na dochodzie narodowym brutto, 19,9 mld EUR (11,4 %) tradycyjne zasoby własne (TOR), 17,2 mld EUR (9,9 %) zasoby własne oparte na podatku od wartości dodanej, 8,2 mld EUR (4,7 %) składki i zwroty związane z porozumieniami i programami Unii, 3,2 mld EUR (1,8 %) nadwyżka z poprzedniego roku oraz 2,8 mld EUR (1,6 %) inne dochody;
68. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 55 nakazów Komisji odzyskania środków, które miały być reprezentatywne dla wszystkich źródeł dochodów, a także systemy Komisji, rachunkowość TOR w trzech państwach członkowskich oraz roczne sprawozdania z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu Komisji (DG BUDG) oraz Eurostatu; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w żadnym z elementów próby nie wystąpił błąd kwantyfikowalny; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w odniesieniu do dochodów Trybunał stwierdził, iż poziom błędu nie był istotny, a systemy związane z dochodami były zasadniczo skuteczne;
69. podkreśla, że nieuiszczone należności, których nie ujęto w systemach rachunkowości państw członkowskich w zakresie TOR, nie wchodzą w zakres opinii pokontrolnej Trybunału dotyczącej dochodów; zauważa, że ponieważ różnica między teoretycznym poziomem należności celnych przywozowych, które powinny być pobierane dla całej gospodarki, a faktycznie pobranymi należnościami celnymi przywozowymi („luka celna”) może mieć wpływ na kwoty należności celnych ustalane przez państwa członkowskie, Trybunał drugi rok z rzędu ocenił działania Unii podjęte w celu zmniejszenia luki i ograniczenia ryzyka, że TOR nie są kompletne;
70. z wielkim zaniepokojeniem zauważa, że Trybunał ustalił, iż w 2020 r. Komisja zamknęła cykl weryfikacji w odniesieniu do danych DNB dotyczących zasobów własnych od roku 2010, co stanowi 10-letnie opóźnienie; podkreśla, że w następstwie zamknięcia cyklu weryfikacji Komisja zgłosiła dużą liczbę zastrzeżeń dotyczących DNB w odniesieniu do konkretnych procedur kompilacji danych w państwach członkowskich, które wymagają usprawnienia; zauważa, że znacznie zwiększa to niepewność budżetową w budżetach krajowych w odniesieniu do wkładu opartego na DNB; jest zaniepokojony stwierdzeniem Trybunału, że wpływ globalizacji na DNB nie został odpowiednio uwzględniony, co może mieć wpływ na dochody Unii;
71. z niepokojem zauważa, że harmonizacja systemów kontroli jest niewystarczająca, aby zabezpieczyć interesy finansowe Unii, głównie z powodu słabości, które pozwalają państwom członkowskim na znaczne różnice w sposobie ich wdrażania; zauważa, że Trybunał wykrył utrzymujące się uchybienia w zakresie skuteczności systemów kontroli na poziomie zarówno Komisji, jak i państw członkowskich, z których najistotniejsze dotyczą zamknięcia przez Komisję cyklu weryfikacji DNB oraz wiarygodności deklaracji w zakresie TOR składanych przez jedno państwo członkowskie;
72. wyraża zaniepokojenie faktem, że pomimo poprawy sytuacji liczba zastrzeżeń dotyczących VAT oraz punktów otwartych w zakresie TOR pozostaje wysoka oraz że nadal występują uchybienia w rachunkowości państw członkowskich i zarządzaniu TOR; z niepokojem zauważa, że Trybunał stwierdził brak systematycznego monitorowania danych dotyczących przywozu oraz niedostatecznie zharmonizowane kontrole celne na szczeblu Unii;

73. z zaniepokojeniem zauważa, że DG BUDG piąty rok z rzędu podtrzymała zastrzeżenie zgłoszone w związku z tym, że kwoty TOR przekazane do unijnego budżetu są nieprawidłowe ze względu na zaniżenie wartości wyrobów włókienniczych i obuwia przywożonych z Chin w latach 2011–2017; odnotowuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8 marca 2022 r., w którym stwierdzono, że Zjednoczone Królestwo uchybiło zobowiązaniom poprzez nie stosowanie skutecznych środków kontroli celnej oraz nieudostępnienie Komisji prawidłowej kwoty tradycyjnych zasobów własnych w odniesieniu do przedmiotowego przywozu;
74. zauważa, że Trybunał częściowo odrzucił obliczenia Komisji ze względu na znaczną niepewność co do dokładności kwot zasobów własnych wnioskowanych przez Komisję, a Komisja nie wykazała w wymagany prawem sposób całości tych kwot; zauważa, że Trybunał zatwierdził metodę zastosowaną przez Komisję do oszacowania kwoty utraconych TZW za część okresu naruszenia i stwierdził, że to do Komisji należy ponowne obliczenie nadal należnej kwoty utraconych zasobów własnych Unii; wzywa Komisję do wyjaśnienia organowi udzielającemu absolutorium, na czym polegały błędy w obliczeniach, jak zamierza naprawić błąd w obliczeniu utraconych kwot w wymagany prawem sposób, a także do poinformowania organu udzielającego absolutorium o wynikach nowych obliczeń;

Zalecenia

75. wzywa Komisję do:
- zapewnienia jednolitego stosowania kontroli celnych oraz opracowania i wdrożenia w pełni rozwiniętego potencjału w zakresie analizy i koordynacji na szczeblu Unii;
  - dokonania przeglądu i aktualizacji swojego podejścia do weryfikacji danych DNB państw członkowskich w przyszłych cyklach wieloletnich w celu dalszego usprawnienia procesu i skrócenia okresu, w którym dane DNB pozostają otwarte po zakończeniu cyklu;
  - kontynuowania we współpracy z państwami członkowskimi działań poprawiających ujmowanie globalizacji w rachunkach narodowych, aby zaradzić zastrzeżeniom dotyczącym DNB w tym obszarze w odniesieniu do lat począwszy od 2018 r., a w razie potrzeby ponownego ocenienia jakości danych DNB z poprzednich lat, aby poinformować władzę budżetową o ewentualnym wpływie wynikających z tego zmienionych statystyk na budżet dochodów od 2010 r.;
  - dopilnowania w przypadku wszystkich państw członkowskich wiarygodności miesięcznych i kwartalnych deklaracji w zakresie TOR poprzez wyeliminowanie uchybień w systemach informatycznych organów celnych, takich jak brak ścieżki audytu, ryzyko podwójnych zapisów oraz nieprawidłowy rozdział płatności częściowych;
  - podjęcia działań w zakresie zwalczania nadużyć finansowych w handlu elektronicznym i poborze podatku VAT, w szczególności poprzez wykorzystanie dodatkowych korzyści, jakie dają środki cyfrowe służące do śledzenia faktur i płatności VAT;
  - zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłącznie na nich;

Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

76. zauważa, że poddział 1a WRF „Konkurencyjność na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” stanowi 13,9 % budżetu Unii, tj. 24,1 mld EUR; z tej kwoty 13,6 mld EUR (56,4 %) przeznaczono na badania, 3,1 mld EUR (12,8 %) na edukację, szkolenia, młodzież i sport, 2,4 mld EUR (10,2 %) na transport i energię, 1,6 mld EUR (6,5 %) na przestrzeń kosmiczną, a resztę na inne działania i programy; przypomina, że całkowite planowane wydatki ujęte w tym poddziale WRF na lata 2014–2020 wynoszą 142 mld EUR, z czego do końca 2020 r. wypłacono 104,6 mld EUR;
77. uznaje, że małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) muszą znajdować się w centrum wszelkich rozważań dotyczących konkurencyjności na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, ponieważ MŚP zapewniają sześć na dziesięć miejsc pracy, osiem na dziesięć praktyk zawodowych w niektórych państwach członkowskich i wnoszą blisko 60 % wartości dodanej wytworzonej w Unii;
78. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 133 transakcji, którą dobrano tak, by była reprezentatywna dla wszystkich rodzajów wydatków w ramach tego poddziału WRF; zauważa, że Trybunał zbadał również prawidłowość informacji przedstawionych w rocznych sprawozdaniach z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji (DG RTD), Dyrekcji Generalnej ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii (DG CNECT) i Agencji Wykonawczej ds. Innowacyjności i Sieci (INEA), które Komisja następnie uwzględniła w swoim sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dotyczącym budżetu UE;

79. z niepokojem zauważa, że Trybunał oszacował poziom błędów na 3,9 %, co wynika głównie z błędów związanych z niekwalifikowalnymi kosztami, brakiem istotnych dokumentów poświadczających lub problemami z ogłoszeniami o zamówieniu w dokumentacji przetargowej; podkreśla, że Trybunał stwierdził, iż wydatki w ramach 7PR i programu „Horyzont 2020” są obciążone wyższym ryzykiem i stanowią główne źródło błędów;
80. z zaniepokojeniem zauważa, że koszty personelu nadal stanowią główne źródło błędów, zwłaszcza w wydatkach na badania naukowe; wyraża ubolewanie, że zasady deklarowania kosztów personelu w ramach programu „Horyzont 2020” pozostają złożone, pomimo wysiłków na rzecz ich uproszczenia; z zadowoleniem przyjmuje szereg uproszczeń w programie „Horyzont 2020” skierowanych konkretnie do MŚP, takich jak jednolita stawka ryczałtowa w przypadku kosztów pośrednich, w tym kosztów personelu;
81. zauważa, że beneficjenci mogą ubiegać się o zwrot kosztów personelu wyłącznie w przypadku zadań wykonywanych przez osobę fizyczną pracującą na podstawie bezpośredniej umowy, natomiast koszty zadań zleczonych podwykonawcom nie są kwalifikowalne; odnotowuje uwagę Trybunału, że MŚP, które nie mają wystarczającej liczby własnych pracowników, są szczególnie narażone na błędy, jeżeli chodzi o ubieganie się o zwrot kosztów usług konsultantów zewnętrznych lub freelancerów jako kosztów personelu;
82. zauważa, że Komisja zintensyfikowała kampanię informacyjną skierowaną do beneficjentów podatnych na błędy, takich jak MŚP i wnioskodawcy ubiegający się o zwrot po raz pierwszy, mający niewielkie doświadczenie i zasoby, jeśli chodzi o składanie wniosków; zauważa, że w 2020 r. Komisja zorganizowała sześć seminariów internetowych, w których bezpośrednio wzięło udział około 7 500 uczestników; jest zdania, że Komisja może jeszcze bardziej rozszerzyć działalność informacyjną; podkreśla, że ważne jest, by przekazywać informacje potencjalnym wnioskodawcom w ich języku ojczystym, w szczególności na temat złożonych zasad, takich jak koszty personelu i koszty podwykonawstwa;
83. przypomina, że Komisja postanowiła ustanowić większą rolę Unii jako wiodącego podmiotu w sektorze kosmicznym w WRF na lata 2021–2027; podkreśla znaczenie MŚP oraz przedsiębiorstw typu start-up we wszystkich aspektach polityki kosmicznej, w szczególności jeśli chodzi o infrastrukturę wyrzutni, rakiety, satelity, a także usługi wyższego i niższego szczebla; jest zaniepokojony przetargami ogłaszanymi w dziedzinie polityki kosmicznej, w szczególności w odniesieniu do unijnego systemu łączności satelitarnej, w których to przetargach wyklucza się MŚP, wprowadzając wyjątkowo wysokie obciążenia, którym żadne małe przedsiębiorstwo nie może sprostać; zwraca się do Komisji o przedstawienie a) wyników wszystkich przetargów w 2020 r., b) liczby przetargów wygranych częściowo lub całkowicie przez MŚP lub przedsiębiorstwa typu start-up, c) liczby przetargów wygranych bez udziału MŚP lub przedsiębiorstw typu start-up, d) liczby przetargów wygranych przez duże przedsiębiorstwa oraz e) przeglądu wszystkich przetargów w 2020 r., które wykluczały MŚP na etapie projektowania przetargu;
84. zwraca uwagę na fakt, że około 20 % kontroli *ex post* całego zbioru programu „Horyzont 2020” przeprowadza Wspólna Służba Audytu DG RTD, a 80 % w jej imieniu przeprowadzają prywatne firmy audytorskie; zauważa z zaniepokojeniem, że Trybunał stwierdził, iż dobór próby na poziomie skontrolowanych zestawień poniesionych wydatków nie zawsze był zgodny z ustalonymi procedurami, podkreśla, że pomimo wprowadzonych przez Komisję usprawnień reprezentatywny poziom błędów jest potencjalnie zaniżony; wyraża zaniepokojenie utrzymującymi się uchybieniami w kontrolach *ex post* przeprowadzanych przez Wspólną Służbę Audytu;
85. ubolewa, że poziom doskonałości w badaniach naukowych nadal jest znacznie zróżnicowany w poszczególnych państwach członkowskich; zauważa, że w badaniach zalecono, by zachęcać naukowców, ekspertów i inne podmioty krajowe z instytucji o niższych poziomach doskonałości do aktywnego uczestnictwa we wspólnych zespołach badawczych z udziałem badaczy i instytucji o najwyższym poziomie doskonałości; zdaje sobie sprawę, że główna odpowiedzialność spoczywa na państwach członkowskich i ich inwestycjach w edukację, ale podkreśla, że Komisja może przyczynić się do rozpowszechniania doskonałości; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie budżetu programu „Horyzont Europa” na rozszerzenie działań;
86. przyjmuje do wiadomości, że prace kontrolne dotyczące PR7 zostały ukończone; ubolewa, że informacje podane w rocznych sprawozdaniach z działalności DG RTD i DG CNECT potwierdzają, że skumulowany poziom błędów rezydualnego w PR7 przekracza 2 %; przyjmuje do wiadomości, że z uwagi na próg *de minimis* wprowadzony w 2019 r. w odniesieniu do zastrzeżeń o charakterze finansowym żadna z dyrekcji generalnych nie zgłosiła kwantyfikowanych zastrzeżeń;
87. z niepokojem zauważa, że w odniesieniu do programu „Horyzont 2020” DG RTD zgłosiła oczekiwany reprezentatywny poziom błędów wynoszący 2,95 % dla wszystkich dyrekcji generalnych i innych organów Unii zarządzających unijnymi wydatkami na badania naukowe; odnotowuje, że poziom błędów rezydualnego wynosi 2,24 % dla DG RTD i 2,20 % dla DG CONNECT; z niepokojem zauważa, że Komisja nie uważa, by konieczne było ustanowienie zastrzeżenia dla wydatków w ramach programu „Horyzont 2020”; przyjmuje do wiadomości, że organy wykonawcze starają się zapewnić rozsądną gwarancję ryzyka błędów w granicach 2–5 %;

88. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Trybunału na temat wyników programu Erasmus+, który stanowi 13,3 % wszystkich płatności dokonanych do końca 2020 r. w ramach tego działu wieloletnich ram finansowych, oparte na sprawozdaniu rocznym na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników za 2020 r., deklaracjach programowych do projektu budżetu na 2022 r. oraz najważniejszych ocenach i innych sprawozdaniach;
89. z zadowoleniem przyjmuje ocenę Trybunału, że skala i zakres programu Erasmus+ stworzyły wartość dodaną oraz że jego skuteczność została zwiększona dzięki uproszczeniu w porównaniu z poprzednimi programami; zauważa, że według Trybunału Komisja nie uwzględniła równości płci we wszystkich aspektach programu Erasmus+ oraz że w deklaracji programowej dotyczącej programu Erasmus+ nie przedstawiono szacunkowych danych finansowych dotyczących wkładu programu w równość płci; przypomina, że choć istnieją znaczne różnice pod względem płci między dziedzinami studiów, 58 % całkowitej liczby uczestników programu to kobiety;
90. zauważa z zaniepokojeniem, że kobiety-naukowcy są niedostatecznie reprezentowane w programie „Horyzont 2020” i stanowią jedynie 36 % naukowców (28 % w projektach Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERBN), 42 % w przypadku dotacji Maria Skłodowska-Curie i 31 % w pozostałych częściach programu);
91. docenia, że Nagrodę Nobla w dziedzinie chemii za 2020 r. przyznano naukowcowi finansowanemu ze środków programu „Horyzont 2020” – po raz dziesiąty Nagrodą Nobla uhonorowano naukowca finansowanego w ramach tego programu;
92. zauważa, że w 2020 r. za pośrednictwem programu ERBN w ramach programu „Horyzont 2020” sfinansowano 1 173 projekty, a finansowanie otrzymało 1 255 głównych badaczy; zauważa również, że wśród instytucji przyjmujących znajdują się obecnie instytucje z 25 państw członkowskich, a wśród głównych badaczy są obywatele 23 państw członkowskich; zauważa ponadto, że od 2014 r. działania „Maria Skłodowska-Curie” wsparły mobilność i szkolenie około 69 tys. naukowców, co przekracza zakładaną liczbę 65 tys. naukowców;
93. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w ramach instrumentu „Łącząc Europę” uruchomiono infrastrukturę usług cyfrowych, która zapewnia transgraniczną interoperacyjność usług online dla obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznej w Unii; podkreśla, że prawie 630 mln EUR zainwestowano w ogólnounijną interoperacyjność konkretnych usług cyfrowych, takich jak e-zdrowie, otwarte dane publiczne, identyfikacja elektroniczna i bezpieczeństwo cybernetyczne;
94. podkreśla znaczenie inwestowania w zrównoważone sieci transportowe, aby umożliwić niezbędne przejście na bardziej zrównoważone rodzaje transportu; zachęca, aby w ramach instrumentu „Łącząc Europę” na lata 2021–2027 dążono do osiągnięcia takich samych doskonałych wyników jak w przypadku poprzedniego instrumentu „Łącząc Europę”; zauważa, że potrzebne jest zwiększenie wiedzy beneficjentów o zasadach kwalifikowalności do instrumentu „Łącząc Europę”;
95. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w latach 2014–2020 łączna kwota współfinansowania w ramach instrumentu „Łącząc Europę” – Transport wyniosła 23,03 mld EUR na 959 działań, a chociaż program dotyczy zarówno infrastruktury sieci bazowej transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), jak i sieci kompleksowej, jego wsparcie koncentrowało się na sieci bazowej i dotyczyło ponad 170 odcinków;

Zalecenia

96. wzywa Komisję do:
  - a) rozszerzenia zakresu poświadczeń sprawozdań finansowych, tak aby uwzględniały one kategorie kosztów jednostkowych w przypadku nowego programu ramowego w zakresie badań naukowych „Horyzont Europa”, co pozwoli zwiększyć stopień wykrywania i korygowania błędów występujących w kosztach jednostkowych; wzywa do uproszczenia zasad dotyczących kosztów personelu w ramach programu „Horyzont Europa”;
  - b) wdrożenia działań takich jak dokonywanie okresowego przeglądu głównych przyczyn występowania błędów w sprawozdaniach finansowych, zapewnienie wytycznych dotyczących złożonych kwestii, np. przepisów w sprawie podwykonawstwa, oraz przeprowadzanie kampanii informacyjnych, aby ograniczyć poziom błędów w programie „Horyzont 2020”;
  - c) polepszenia jakości audytów *ex post* poprzez wyeliminowanie uchybień w procedurach doboru próby na poziomie zestawień poniesionych wydatków oraz wprowadzenia korekt w metodzie obliczania poziomu błędów w programie „Horyzont Europa”;
  - d) kontynuowania prac nad osiągnięciem poziomu błędów poniżej 2 % w tym obszarze wydatków;

- e) uproszczenia zasad i procedur, opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla MŚP, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron; opracowania cyfrowego kompendium dla europejskich MŚP i spółek o średniej kapitalizacji w celu informowania o przepisach dotyczących wsparcia zatrudnienia i możliwości wzrostu ze środków WRF i RRF, podobnego do asystenta branżowego Access2Markets;
- f) przyjęcia lepszego podejścia do równowagi płci w odniesieniu do beneficjentów funduszy programu „Horyzont Europa” i do równowagi geograficznej z myślą o niedostatecznie reprezentowanych państwach członkowskich oraz zapewnienia lepszego wsparcia dla badań i współpracy na uniwersytetach we wszystkich państwach członkowskich; poinformowanie Parlamentu o odsetku naukowców płci męskiej i żeńskiej uczestniczących w programie;
- g) zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów; oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego między innymi na istniejących narzędziach i bazach danych;
- h) zarządzania oczekiwaniami poprzez ustanawianie realistycznych i możliwych do osiągnięcia celów i zamierzeń; uważa, że nowa wzmocniona gwarancja UE dla młodzieży powinna mieć bardziej pozytywne skutki dla dostępu młodych ludzi do rynku pracy; wzywa Komisję do lepszej współpracy z państwami członkowskimi, by rozwinąć program Erasmus+ w zakresie szkolenia zawodowego, zwłaszcza dla niektórych zawodów technicznych, rzemieślników itp.; wzywa Komisję do zachęcenia Zjednoczonego Królestwa do przystąpienia z powrotem do programu Erasmus; wzywa również do rozwinięcia wymian studenckich i naukowych dla krajów Partnerstwa Wschodniego, zwłaszcza dla Ukrainy. dalszego rozszerzania zakresu działań, aby poprawić dostęp do doskonałości w całej Unii, i składania sprawozdań organowi udzielającemu absolutorium;
- i) utworzenia nowej linii budżetowej dla turystyki, aby wesprzeć odbudowę sektora poważnie dotkniętego kryzysem COVID-19, czyniąc go odpornym na przyszłość, cyfrowym i zrównoważonym;
- j) kontynuowania działań w zakresie grupowego zakupu szczepionek w celu ochrony przed COVID-19, które to działania pozwalają na oszczędności i rozwijają suwerenną autonomię Unii w dziedzinie zdrowia i które można rozszerzyć na inne obszary, takie jak energia, półprzewodniki lub metale ziem rzadkich;
- k) zapewnienie dostępności wystarczających zasobów na potrzeby programu „Horyzont Europa” i jego filarów, projektów IPCEI i innych instrumentów i projektów finansowania, również w odniesieniu do tworzenia miejsc pracy, przy zapewnieniu synergii z krajowymi planami odbudowy w celu promowania badań naukowych i opracowania strategii wzrostu oraz uruchomienia nowych partnerstw unijnych w takich obszarach jak czysty wodór, ogniwa paliwowe, energia wiatrowa, trakcja elektryczna, energia fotowoltaiczna, robotyka, drony, baterie drukowane w 3D, czyste lotnictwo, kolej, mobilność połączona i zautomatyzowana, bezemisyjny transport drogowy i wodny oraz szeroki zakres technologii cyfrowych, w szczególności w odniesieniu do programu prac na lata 2021–2022, i z zadowoleniem przyjmuje w tym względzie postępy programu „Horyzont Europa”; podkreśla potrzebę wspierania projektów, które przyczyniają się w szczególności do stworzenia dostosowanej do przyszłych wyzwań, zrównoważonej, inteligentnej, konkurencyjnej, przystępnej cenowo i przyjaznej dla klimatu europejskiej sieci transportowej;
- l) zaproponowania nowego mechanizmu ukierunkowanego na wyniki, obejmującego krótko-, średnio- i długoterminowe planowanie i pomoc techniczną, a także by wzmocnić powiązanie między finansowaniem a realizacją celów pośrednich projektów, zwiększyć wartość dodaną funduszy unijnych oraz dopilnować, by państwa członkowskie osiągnęły cele dotyczące ukończenia wdrażania ustanowione na rok 2030 i 2050, odpowiednio w odniesieniu do sieci bazowej i sieci kompleksowej TEN-T;

Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna

- 97. zauważa, że poddział 1b WRF „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” stanowi 34,3 % budżetu Unii, tj. 59,5 mld EUR; z tej kwoty 32,4 mld EUR (54,5 %) przeznaczają się na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), 10,2 mld EUR (17,1 %) na Fundusz Spójności, 14,7 mld EUR (24,7 %) na Europejski Fundusz Społeczny (EFS), a 2,2 mld EUR (3,7 %) na pozostałe działania;
- 98. przypomina ważną rolę wydatków w poddziale 1b WRF „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”, gdyż skupione są one na zmniejszaniu dysproporcji w poziomach rozwoju między państwami członkowskimi i regionami Unii oraz na wzmocnieniu konkurencyjności wszystkich regionów;

99. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 227 transakcji, którą dobrano tak, by była statystycznie reprezentatywna dla wszystkich rodzajów wydatków w ramach tego poddziału WRF; zauważa, że Trybunał zbadał również prawidłowość informacji przedstawionych w rocznych sprawozdaniach z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (DG REGIO) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Socjalnych i Włączenia Społecznego (DG EMPL), jak również w sprawozdaniu rocznym Komisji na temat zarządzania budżetem UE i jego wyników;
100. z zaniepokojeniem zauważa, że biorąc pod uwagę błędy uprzednio wykryte przez instytucje audytowe oraz korekty zastosowane przez organy programowe, Trybunał oszacował poziom błędów na 3,5 %, czyli znacznie powyżej poziomu istotności; wyraża zadowolenie, że oznacza to jednak obniżenie poziomu błędów w porównaniu z poziomem błędów zgłoszonym w roku 2019, wynoszącym 4,4 %; odnotowuje, że wykryte błędy dotyczą kosztów niekwalifikowalnych, zamówień publicznych, błędów rachunkowych i obliczeniowych, pomocy państwa oraz brakujących dokumentów poświadczających;
101. z niepokojem odnotowuje dane dotyczące zamówień publicznych przedstawione w tabeli wyników jednolitego rynku za 2020 r., z których wynika, że odsetek zamówień udzielonych tylko jednemu oferentowi jest szczególnie niepokojący: 19 państw członkowskich osiągnęło lub przekroczyło próg 20 %, a sześć państw członkowskich (Czechy, Grecja, Węgry, Polska, Rumunia, Słowenia) osiągnęło poziom 39–51 %; zauważa, że odsetek zamówień publicznych wynegocjowanych z przedsiębiorstwem bez zaproszenia do składania ofert osiągnął lub przekroczył próg 10 % w ośmiu państwach członkowskich, przy czym w czterech państwach członkowskich (Bułgaria, Cypr, Rumunia, Słowenia) osiągnięto poziom 22–29 %; zauważa, że odsetek zamówień udzielonych po zaproszeniu do składania ofert, których nazwa i warunki nie były jasne, przekroczył próg 3 % w dziesięciu państwach członkowskich, a w czterech państwach członkowskich (Belgia, Bułgaria, Malta i Słowenia) poziom ten wyniósł 8–9 %;
102. jest głęboko zaniepokojony tymi uwagami, ponieważ wskazują one na poważne i systemowe niedociągnięcia w procedurach udzielania zamówień publicznych w kilku państwach członkowskich, co może też mieć wpływ na zarządzanie funduszami unijnymi i ich wydatkowanie; odnotowuje w związku z tym uwagę Trybunału dotyczącą wczesnego prewencyjnego audytu systemu kontroli zarządczych dotyczących zamówień publicznych na Węgrzech, w wyniku czego zastosowano korektę ryczałtową w wysokości 10 %, tj. około 770 000 000 EUR, do wszystkich zamówień, których to dotyczyło, w okresie czterech lat;
103. wyraża zaniepokojenie, że 72 % błędów wynika z niekwalifikowalnych projektów i kosztów, a 27 % z naruszeń zasad rynku wewnętrznego (w szczególności nieprzestrzegania zasad pomocy państwa); zauważa, że w przypadku pięciu projektów naruszono unijne zasady pomocy państwa; zauważa, że według Trybunału dwa projekty nie powinny były otrzymać żadnego dofinansowania publicznego ze środków unijnych lub krajowych. podkreśla, że projekty te złożyły się na 1,0 punkt procentowy szacowanego poziomu błędów;
104. z zadowoleniem przyjmuje, że w 2020 r. pomyślnie zakończono wieloletnie zaproszenie do składania wniosków z 2019 r. w ramach instrumentu „Łącząc Europę” i wybrano 125 projektów o łącznym wkładzie przekraczającym 2 mld EUR; zauważa, że ponad 90 % wkładu z instrumentu „Łącząc Europę” przeznaczono na projekty służące osiągnięciu celów związanych z klimatem, w szczególności na infrastrukturę kolejową, infrastrukturę śródlądowych dróg wodnych i portów morskich oraz rozwój infrastruktury paliw alternatywnych;
105. zwraca uwagę, że DG REGIO zgłosiła średni ważony poziom błędów w wysokości 2,1 %, a maksymalny poziom wyniósł 2,6 %, natomiast DG EMPL zgłosiła średni ważony poziom błędów w wysokości 1,4 %, a maksymalny poziom wyniósł 1,9 %; zwraca uwagę, że według Trybunału DG EMPL nie uwzględniła w pełni ewentualnych błędów wykraczających poza wykryte, w którym to przypadku maksymalny poziom wyniósłby 2,1 %; podkreśla stwierdzenie Trybunału, że ogólny poziom błędów rezydualnego podany przez Komisję należy uznać za poziom minimalny; podkreśla, że przyszłe korekty mogą nie być wystarczające, aby zagwarantować, że w momencie zamknięcia nie pozostanie żaden istotny poziom błędów;
106. wyraża zaniepokojenie, że liczba i wpływ wykrytych błędów wskazują na to, że systemy kontroli nie ograniczają jeszcze w dostatecznym stopniu wysokiego poziomu nieodłącznego ryzyka wystąpienia błędów w tym obszarze; jest zaniepokojony faktem, że uwaga ta odnosi się w szczególności do instytucji zarządzających, których kontrole nie są na tyle skuteczne, by wykryć nieprawidłowości w wydatkach zadeklarowanych przez beneficjentów lub im zapobiec; z zaniepokojeniem zauważa, że Trybunał uważa również, iż inne błędy są wynikiem decyzji podjętych przez same instytucje zarządzające;

107. z zaniepokojeniem zauważa, że Trybunał stwierdził, iż poziomy błędu rezydualnego, które podały instytucje audytowe, nie zawsze były wiarygodne oraz że nadal występują niedociągnięcia w sposobie wykonywania i dokumentowania pracy przez instytucje audytowe; podkreśla stwierdzenie Trybunału, że instytucje audytowe muszą lepiej monitorować ryzyko nadużyć w ramach prowadzonych przez siebie audytów operacji;
108. ponownie wyraża głębokie niezadowolenie z praktyki stosowanej w niektórych państwach członkowskich, polegającej na systematycznym zawyżaniu programów i przenoszeniu problematycznych lub nielegalnych projektów do budżetu krajowego po wykryciu przez Komisję lub OLAF nieprawidłowości lub nadużyć; potępia to, że ciężar zapłaty za projekty obarczone konfliktem interesów, oszustwem lub innymi niedociągnięciami spoczywa na podatnikach krajowych;
109. przyjmuje do wiadomości, że Trybunał w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 07/2020 „Wdrażanie polityki spójności - koszty są stosunkowo niskie, ale dostępne informacje nie wystarczają, by oszacować oszczędności z tytułu uproszczenia procedur” stwierdził, że ogólne koszty zgłoszone w związku z wdrażaniem funduszy polityki spójności są stosunkowo niskie, lecz opierają się na niewystarczająco kompletnych i niespójnych danych; zauważa z niepokojem, że Trybunał stwierdził, iż dostępne informacje na temat kosztów nie były wystarczające do oceny skutków uproszczenia przepisów unijnych;
110. odnotowuje, że Trybunał w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 24/2021 „Finansowanie oparte na wynikach w obszarze polityki spójności - pomimo ambitnych zamierzeń w okresie 2014–2020 nadal występowały przeszkody” stwierdził, że w rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów na lata 2014–2020 przewidziano wyraźne ramy wykonania dla programów operacyjnych państw członkowskich, w tym cele pośrednie i wartości docelowe, które należy osiągnąć za pomocą inwestycji finansowanych ze środków europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;
111. podkreśla rezerwę wykonania przewidzianą w nowych ramach wykonania, obejmującą 6 % zasobów, które mają zostać zamrożone, a następnie przydzielone na podstawie przeglądu wyników po rocznym sprawozdaniu z realizacji w 2019 r. na programy, które osiągnęły wyznaczone cele pośrednie, tak aby zachęcić państwa członkowskie do optymalizacji wykorzystania funduszy; wyraża ubolewanie, że według ostatnich danych Komisja i państwa członkowskie odniosły tylko częściowy sukces, jeśli chodzi o sprawienie, by finansowanie polityki spójności w większym stopniu opierało się na wynikach; wyraża zaniepokojenie, że państwa członkowskie wykazały bardzo ograniczone zainteresowanie wykorzystaniem niektórych nowych modeli finansowania opartego na wynikach, tj. „wspólnych planów działania” i „finansowania niepowiązanego z kosztami”; zachęca do szerszego stosowania uproszczonych metod rozliczania kosztów, ponieważ według Trybunału mogą one zmniejszyć obciążenia administracyjne beneficjentów i są uważane za obciążone mniejszym ryzykiem błędu;
112. przypomina, że dzięki polityce spójności można było wesprzeć państwa członkowskie w łagodzeniu negatywnych skutków pandemii COVID-19 i szybko przekierować dostępne środki finansowe na lata 2014–2020 na sektory najbardziej dotknięte kryzysem, a jednocześnie zaproponować znaczne uproszczenia (inicjatywy CRII i CRII+ na 2020 r.): zauważa ponadto, że 179 programów operacyjnych wykorzystano te inicjatywy do wspierania opieki zdrowotnej, małych przedsiębiorstw i pracowników, a wsparcie to wyniosło 12,9 mld EUR (6,2 mld EUR w 2020 r. i 6,7 mld EUR w 2021 r.); zauważa, że inicjatywy CRII i CRII+ przyspieszyły wdrażanie funduszy ESI i przyczyniły się do zmniejszenia zobowiązań pozostających do spłaty;
113. odnotowuje, że Trybunał w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 26/2021 „Prawidłowość wydatkowania środków w obszarze unijnej polityki spójności - Komisja co roku przedstawia informacje na temat minimalnego szacowanego poziomu błędu, ale nie są one ostateczne” stwierdził, że nowe przepisy prawne na okres programowania 2021–2027 wyeliminowały niektóre ograniczenia dotyczące zatwierdzania zestawień wydatków; ubolewa, że mimo to Trybunał stwierdził, iż w momencie zwolnienia zatrzymanych płatności nadal istnieje pewne ryzyko;
114. odnotowuje ustalenie Trybunału, że prowadzone przez Komisję przeglądy dokumentacji nie są zaprojektowane w sposób umożliwiający wykrycie dodatkowych niekwalifikowalnych wydatków, co ogranicza ich wkład, jeśli chodzi o potwierdzenie prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw i ważności łącznego poziomu błędu rezydualnego (LPBR) zgłaszanego przez instytucje audytowe; zauważa ponadto, że w przypadku programów, co do których potwierdzono wyniki w zakresie niskich poziomów błędu, takie przeglądy dokumentacji są skutecznym narzędziem służącym do potwierdzania zgłoszonych poziomów błędu i opinii audytowej instytucji audytowych; z niepokojem zauważa, że w ramach kontroli zgodności przeprowadzonych przez Komisję i kontroli Trybunału wykryto istotne błędy, których nie można było wykryć w toku przeglądu dokumentacji;
115. odnotowuje, że Trybunał stwierdził, iż Komisja nie zawsze stosowała podejście oparte na ryzyku przy wyborze najbardziej ryzykownych instytucji audytowych do kontroli zgodności oraz że chociaż Komisja wykrywa nieprawidłowe wydatki podczas kontroli zgodności, często zmienia ich ostateczne wyniki na etapie działań następczych prowadzonych z państwami członkowskimi;

116. jest głęboko zaniepokojony doniesieniami o poważnej i systematycznej korupcji i niewłaściwym wykorzystywaniu w Rumunii funduszy spójności Unii z instrumentu ZIT Delta Dunaju o wartości 1,1 mld EUR, w ramach ośmiu programów rumuńskich; zauważa, że fundusze te są przeznaczone na projekty na rzecz ograniczenia ubóstwa, ochrony przyrody i ochrony środowiska wzdłuż delty Dunaju w Rumunii, finansowane z pięciu różnych funduszy ESI; zauważa, że zarzuty dotyczące nieprawidłowości skupiają się na jednym programie, regionalnym programie operacyjnym, wspierającym głównie MSP i mikroprzedsiębiorstwa, i dotyczą trzech zaproszeń do składania wniosków objętych jedną osią priorytetową o wartości 104 000 000 EUR na sfinansowanie 347 projektów; zauważa, że w maju 2021 r. OLAF wszczął dochodzenie dotyczące zarzutów nadużyć finansowych i innych nieprawidłowości w odniesieniu do konkretnego projektu finansowanego przez ZIT Delta Dunaju w Rumunii;
117. jest zaniepokojony doniesieniami mediów, że jeden rumuński organ krajowy był skorumpowany i przyczynił się do zatwierdzenia projektów, w których uczestniczyli politycy znajdujący się w konflikcie interesów, niemieszkający w delcie Dunaju;
118. zauważa, że w następstwie doniesień medialnych o poważnych zarzutach nadużyć finansowych, konfliktów interesów i sprzeniewierzenia środków Komisja w czerwcu 2021 r. wstrzymała płatności i w oczekiwaniu na wyniki weryfikacji przeprowadzonych przez władze rumuńskie zablokowała wszelkie zwroty kosztów przez UE odnoszące się do 347 ryzykownych projektów; zauważa, że władze rumuńskie wybrały 73 projekty do weryfikacji, w wyniku której 35 z tych projektów zgłoszono krajowemu organowi ds. zwalczania nadużyć finansowych lub prokuraturze w celu przeprowadzenia dalszego dochodzenia z powodu podejrzeń nadużyć finansowych; zauważa, że rumuńskie instytucje zarządzające przeprowadziły dodatkowo kontrole 22 operacji w celu sprawdzenia ich prawidłowości oraz tego, czy przyczyniają się one do rozwoju regionu Dunaju, i w wyniku tych kontroli wykryto jeszcze jedną ewentualną nieprawidłowość;
119. zauważa, że Komisja uzgodniła z władzami rumuńskimi, aby instytucja zarządzająca przekazała instytucji audytowej wyniki swoich weryfikacji w celu przeprowadzenia niezależnej analizy adekwatności metody oceny ryzyka i wyboru operacji, które mają zostać poddane przeglądowi, i kontroli, które należy przeprowadzić, a także w celu potwierdzenia wyników; zauważa, że wnioski te zostaną uwzględnione podczas przygotowania ukierunkowanego audytu, który Komisja również planuje przeprowadzić na początku 2022 r., aby zweryfikować na miejscu skuteczność działań podjętych przez władze rumuńskie; wzywa Komisję, aby informowała organ udzielający absolutorium o wszelkich nowych wydarzeniach, a w szczególności o wszelkich korektach finansowych;
120. wyraża zaniepokojenie, że po raz kolejny informacje na temat tak poważnych zarzutów ujawnili dziennikarze, a nie audyt Komisji; przypomina, że dziennikarze wskazali, iż w rumuńskich przepisach dotyczących zapobiegania konfliktom interesów istnieją poważne niedociągnięcia i luki; podkreśla, że przepisy te należy pilnie dostosować do wymogów rozporządzenia finansowego UE; przypomina, że jasne i jednoznaczne przepisy dotyczące zapobiegania konfliktom interesów na szczeblu krajowym są ważnym warunkiem wstępnym zapobiegania niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy, korupcji i nadużyciom finansowym oraz ich wykrywania i zwalczania;
121. ubolewa, że, jak wskazano w sprawozdaniu specjalnym Trybunału Obrachunkowego nr 10/2021 pt. „Uwzględnienie aspektu płci w budżecie UE — czas, by za słowami poszły czyny”, znaczny potencjał unijnych funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w zakresie przyczyniania się do równości płci jest niewykorzystany, a uwzględnianie aspektu płci nie jest odpowiednio wdrażane na wszystkich etapach procesu budżetowego; jest zdania, że uwzględnianie aspektu płci musi być traktowane w sposób niebiurokratyczny i zwięzły poprzez ukierunkowane i skuteczne zachęty;
122. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Trybunału dotyczące wyników EFS, na który przypada 25,9 % wszystkich płatności w ramach polityki spójności na lata 2014–2020 dokonanych do końca 2020 r.; zauważa, że wydatki EFS wzrosły z 11,2 mld EUR w 2019 r. do 13,7 mld EUR w 2020 r. w związku ze wzmożonym wdrażaniem; przyjmuje do wiadomości, że prace prowadzone przez Trybunał opierają się na informacjach o wynikach Komisji, na które składają się w szczególności sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania za 2020 r., deklaracje programowe do projektu budżetu na 2022 r. oraz najważniejsze oceny Komisji, a także 7. sprawozdanie na temat spójności;
123. przypomina o żywotnym znaczeniu EFS, Erasmus+, Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) i EFG, będących głównymi narzędziami UE, które wspierają większe zatrudnienie i mobilność zawodową, edukację i szkolenie zawodowe na rzecz umiejętności i uczenia się przez całe życie, a także propagują włączenie społeczne oraz zwalczają ubóstwo i dyskryminację; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Trybunał stwierdził, iż ramy realizacji celów EFS są dobrze opracowane oraz że Komisja sporządza „wskaźnik osiągnięć” dla wskaźników z celami; ubolewa, że Trybunał stwierdził, iż chociaż ramy realizacji celów EFS zwiększyły dostępność informacji o wynikach, to jednak skoncentrowano się ponownie na wkładach finansowych i produktach, a w niewystarczającym stopniu na

rezultatach, oraz że chociaż oceny obejmują większość obszarów EFS, konieczne są większe wysiłki metodologiczne, aby ocenić wpływ polityki w zakresie docierania do osób odłączonych od rynku pracy;

124. zauważa, że wskaźniki pokazują, iż państwa członkowskie czynią znaczne postępy w realizacji celów, że Komisja uwolniła 85 % rezerwy na wykonanie dla programów EFS oraz że wniosek w sprawie EFS+ na lata 2021–2027 ma na celu dalsze uproszczenie i synergię;
125. ubolewa, że ze względu na ograniczenia danych oraz fakt, że w czasie przeprowadzania kontroli przez Trybunał wiele operacji było nadal w toku, nie był on w stanie wyciągnąć ogólnych wniosków na temat rzeczywistego wykonania wydatków z EFS w okresie 2014–2020;
126. zauważa z uznaniem, że, jak poinformowała Komisja, do końca 2020 r. 45,4 mln uczestników otrzymało wsparcie z EFS i Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, a 5,4 mln osób znalazło pracę (w tym osoby samozatrudnione) dzięki obu programom;
127. z zadowoleniem przyjmuje wpływ tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), o którym poinformowała Komisja w drugim sprawozdaniu; zauważa, że SURE skutecznie łagodzi poważne skutki społeczno-gospodarcze pandemii COVID-19; zauważa, że w 2020 r. instrument SURE wsparł około 31 mln osób w 19 państwach członkowskich będących beneficjentami, z czego 22,5 mln to pracownicy, a 8,5 mln – osoby samozatrudnione, a także że około 2,5 mln przedsiębiorstw dotkniętych pandemią COVID-19 skorzystało z SURE, co umożliwiło im zatrzymanie pracowników;
128. z zadowoleniem przyjmuje zwiększone wdrażanie instrumentów finansowych w ramach wszystkich funduszy ESI w 2020 r., w wyniku czego łączne płatności na rzecz odbiorców końcowych wyniosły 10,3 mld EUR (4,7 mld EUR w 2019 r.);
129. zauważa, że budowę mostu Peljesac w Chorwacji z wykorzystaniem funduszy spójności zakończyło chińskie przedsiębiorstwo państwowe, które mogło korzystać ze wsparcia ze strony rządu chińskiego oraz niższych i nieodpowiednich standardów pracy, co oznaczałoby przewagę konkurencyjną w stosunku do unijnych przedsiębiorstw ubiegających się o to samo zamówienie; jest zdania, że Komisja jako strażniczka traktatów musi zapewniać w publicznych przetargach i zaproszeniach do składania ofert równe warunki działania przedsiębiorstw unijnych i przedsiębiorstw z państw trzecich; w związku z tym jest zdania, że w procedurach zamówień publicznych i przetargach budowlanych powinny znaleźć się solidne przepisy dotyczące norm na szczeblu unijnym w zakresie praw socjalnych i pracowniczych;
130. jest zaniepokojony doniesieniami, że rząd węgierski zamierzał znacjonalizować port lotniczy „Ferenc Liszt” w pobliżu Budapesztu i ogłosił zamiar wykorzystania funduszy spójności Unii na rozwój infrastruktury, która obniżyłaby wartość portu lotniczego w celu zmniejszenia kosztów jego wyłączenia, ze szkodą dla obecnych właścicieli; jest głęboko zaniepokojony, że takie groźby powodują poczucie braku bezpieczeństwa wśród inwestorów międzynarodowych; przypomina, że do współfinansowania lotniska wykorzystano fundusze spójności Unii, a zatem w przypadku przymusowej lub niedobrowolnej sprzedaży portu lotniczego korzyści odniosłoby struktury oligarchiczne; zauważa, że rząd narzucił niezwykle biurokratyczne przeszkody i dodatkowe wymogi operatorowi portu lotniczego; wyraża zdziwienie niskimi ofertami zakupu lotniska przedstawionymi przez oligarchów pozostających w bezpośrednim i bliskim kontakcie z premierem;
131. wyraża zaniepokojenie, że wzrost cen w sektorze budownictwa i cen surowców może zmienić całkowity budżet wielu projektów i może skutkować niedostatecznym finansowaniem, nieosiągnięciem celów pośrednich, niemożliwością realizacji i tym samym może zagrozić ukończeniu sieci bazowej TEN-T;
132. z zaniepokojeniem odnotowuje nabycie 88 % udziałów w Euronews przez portugalską firmę venture capital Alpac Capital, która według doniesień ma bliskie powiązania z premierem Węgier; zauważa, że w skład rady redakcyjnej Euronews wchodzi obecnie trzy osoby wybrane przez Alpac, w związku z czym wyraża zaniepokojenie, że może to może wpłynąć na jej pełną niezależność redakcyjną; zauważa, że w 2020 r. Euronews otrzymał 18,12 mln EUR z budżetu Unii; wzywa Komisję do dopilnowania, aby pieniądze te były faktycznie wykorzystywane na obiektywne i oparte na faktach przekazywanie wiadomości przez niezależnych dziennikarzy;

Zalecenia

133. wzywa Komisję do:

- a) podawania poziomu błędu przy płatnościach, a nie poziomu błędu rezydualnego, aby poprawić ocenę kontroli;
- b) współpracy z Trybunałem w celu dalszej harmonizacji norm dotyczących danych oraz dostosowania interpretacji tekstów prawnych;
- c) wspierania i ścisłego monitorowania państw członkowskich stosujących jej standardowe skale kosztów jednostkowych, ponieważ dalsze uproszczenie zasad i procedur może przyczynić się do bardziej efektywnego wykorzystania funduszy i obniżenia poziomu błędów, przy jednoczesnym zapewnieniu, że system nie spowoduje nadmiernego braku równowagi na korzyść państw członkowskich;
- d) zachęcenia instytucji audytowych, by wprowadziły do stosowanych list kontrolnych pytania szczegółowe dotyczące ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych i dokumentowały działania podjęte w celu wyeliminowania takich czynników ryzyka wykrytych w toku audytów; poświęcenia większej uwagi i udzielenia większego wsparcia technicznego państwom członkowskim, których systemy zarządzania i kontroli nie są wcale wiarygodne lub są wiarygodne tylko częściowo, w przypadku zwiększonego ryzyka nadużyć finansowych i korupcji związanych z funduszami;
- e) zapewnienia obowiązkowego i systematycznego stosowania narzędzi informatycznych, takich jak EDES i Arachne, w odniesieniu do wszystkich funduszy Unii, w tym zarządzania dzielonego, oraz zapewnienia lepszego wykorzystania nowych technologii w celu zwiększenia kontroli i ochrony budżetu Unii przed nadużyciami finansowymi i niewłaściwym wykorzystaniem środków;
- f) zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłączenie na nich;
- g) dopilnowania, aby państwa członkowskie uwzględniały i promowały stosowanie zasady partnerstwa i równości płci na etapie przygotowywania, wdrażania, monitorowania i oceny wszystkich programów, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽⁶⁾ i rozporządzeniem (UE) 2021/1060;
- h) zapewnienia należytego zarządzania finansami przy wykorzystywaniu funduszy, w tym poszanowania praworządności i praw podstawowych, jako zasadniczych warunków wstępnych należytego zarządzania finansami i skutecznego finansowania;
- i) dopilnowania, aby państwa członkowskie udostępniały w rocznym podsumowaniu wystarczające informacje na temat wniosków i działań następczych w odniesieniu do operacji, w przypadku których wycofały one kwoty z rachunków, które nadal podlegają bieżącej ocenie prawidłowości;
- j) przedstawienia wniosku ustawodawczego związanego z nadchodzącym przeglądem rozporządzenia finansowego w celu zagwarantowania, że zatrzymane płatności są odpowiednio chronione przed ich zwolnieniem, w celu usprawnienia swojej pracy kontrolnej, dokumentacji kontrolnej i procesu przeglądu, w celu wzmocnienia głównych elementów prawidłowości informacji przedstawianych w rocznych sprawozdaniach z działalności oraz w celu zagwarantowania, że kolegium komisarzy przedstawia istotne i wiarygodne informacje w sprawozdaniu rocznym Komisji z zarządzania i wykonania; podkreśla, że wniosek powinien mieć jasny i ograniczony zakres, aby nie wpływać negatywnie na wyniki funduszy;
- k) poprawienia podejścia przyjętego w odniesieniu do badań kosztów administracyjnych poprzez ogłoszenie, co i kiedy zostanie zbadane, a także w celu oceny, czy szacowane oszczędności kosztów administracyjnych zostały zrealizowane;
- l) w kontekście finansowania opartego na wynikach w polityce spójności – jak najlepszego wykorzystania sprzyjających warunków w okresie 2021–2027, wczesnego przygotowania gruntu pod skuteczny przegląd śródkresowy oraz wyjaśnienia zasad i podejścia w odniesieniu do zapewnienia pewności w zakresie finansowania unijnego w modelu finansowania niepowiązanego z kosztami;

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

- m) uproszczenia zasad i procedur, zachęcenia państw członkowskich i Komisji do opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla MŚP, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron;
- n) zapewnienia wytycznych i kontroli, które zagwarantują wymaganie odpowiednich minimalnych standardów praw socjalnych i pracowniczych w procedurach zamówień publicznych, w szczególności w przetargach budowlanych, aby nie stawiać unijnych przedsiębiorstw w niekorzystnej sytuacji konkurencyjnej w porównaniu z oferentami z państw trzecich; wzywa Komisję do dopilnowania, aby jedynie przedsiębiorstwa z państw trzecich, które umożliwiają przedsiębiorstwom z Unii udział w przetargach publicznych i zaproszeniach do składania ofert, mogły uczestniczyć w europejskich przetargach i zaproszeniach do składania ofert, aby zapewnić równe warunki działania i równy dostęp dla przedsiębiorstw z Unii i państw trzecich;
- o) ułatwienia przyjęcia europejskiego mechanizmu transgranicznego, który może pozytywnie wpłynąć na tempo realizacji transgranicznych projektów transportowych i ostatecznie zwiększyć wydajność usług transportowych w tych obszarach;

Zasoby naturalne

- 134. zauważa, że dział 2 WRF „Zasoby naturalne” stanowi 35 % budżetu Unii, tj. 60,6 mld EUR; z tej kwoty 41,6 mld EUR (68,7 %) przeznaczono na płatności bezpośrednie w ramach Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG), 2,6 mld EUR (4,3 %) na wydatki związane z rynkiem w ramach EFRG, 14,6 mld EUR (24,1 %) na Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), 0,9 mld EUR (1,4 %) na Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA), a resztę na inne obszary;
- 135. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 218 transakcji, obejmującą 19 państw członkowskich i Zjednoczone Królestwo, która ma być reprezentatywna dla pełnego zakresu wydatków w ramach tego działu wieloletnich ram finansowych; zauważa, że Trybunał zbadał również roczne sprawozdania z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG AGRI) i Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska (DG ENV) Komisji Europejskiej, jak również sprawozdanie roczne Komisji z zarządzania i wykonania;
- 136. z zadowoleniem zauważa, że prace Trybunału potwierdzają wniosek, iż płatności bezpośrednie jako całość były wolne od istotnych błędów i stanowiły 69 % wydatków w tym dziale wieloletnich ram finansowych; zauważa, że płatności bezpośrednie dla rolników są oparte na uprawnieniach i że takie płatności są obarczone niższym ryzykiem błędu, pod warunkiem że warunki ich uzyskania nie są złożone; przyznaje, że według Trybunału główne narzędzia zarządzania płatnościami bezpośrednimi, czyli Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (ZSZiK) oraz system identyfikacji działek rolnych (LPIS), tworzą skuteczny system zarządzania i kontroli; zauważa, że reforma WPR po 2022 r. nie powinna już opierać się na przestrzeganiu przepisów, lecz na wynikach; wyraża nadzieję, że ta zasadnicza zmiana będzie miała pozytywny wpływ na poziom błędów w płatnościach bezpośrednich;
- 137. z niepokojem odnotowuje błędy wykryte przez Trybunał w dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich i środków rynkowych oraz w innych obszarach wydatkowania w dziale „Zasoby naturalne”, które stanowią 31 % wydatków; jest zaniepokojony oceną Trybunału, że bardziej złożone warunki kwalifikowalności zwiększają ryzyko błędów; wyraża ubolewanie, że poziom błędów w tym obszarze uznano za istotny;
- 138. przyznaje, że DG AGRI obliczyła ryzyko w momencie dokonywania płatności na około 1,9 % w odniesieniu do wydatków na WPR jako całości w 2020 r.; zauważa, że Trybunał szacuje poziom błędów na 2 %, co stanowi wzrost o 0,1 % w stosunku do 2019 r.; ubolewa, że poziom błędów w wydatkach na „Zasoby naturalne” jest bliski poziomowi istotności;
- 139. z zadowoleniem przyjmuje zastosowanie nowych technologii, takich jak kontrole przez monitorowanie, wykorzystujących zautomatyzowane procesy oparte na danych satelitarnych Sentinel z unijnego programu Copernicus w celu sprawdzenia zgodności z niektórymi zasadami WPR; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zmiany te zostały zatwierdzone również dla WPR po 2022 r., i zachęca państwa członkowskie do maksymalnego wykorzystania tych możliwości;
- 140. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zobowiązała się do zapewnienia państwom członkowskim wsparcia przy opracowywaniu nowego podejścia w odniesieniu do kontroli w formie monitorowania; zauważa, że od 2018 r. agencje płatnicze państw członkowskich mogą przeprowadzać tego rodzaju kontrole, ale ubolewa nad ich ograniczonym zasięgiem w 2020 r.; popiera zalecenie Trybunału, aby Komisja propagowała kontrole poprzez monitorowanie jako kluczowy system kontroli dla WPR po 2020 r.;

141. głęboko ubolewa nad faktem, że niegromadzenie przez Komisję wiarygodnych danych na temat beneficjentów końcowych środków WPR prowadzi do wielu nierozwiązanych spraw dotyczących odzyskania środków przez państwa członkowskie; zauważa z zaniepokojeniem, że narzędzia sprawozdawczości i monitorowania, takie jak ARACHNE, stosuje się jedynie fakultatywnie;
142. wyraża ubolewanie z powodu powtarzających się uchybień stwierdzonych przez Trybunał w odniesieniu do ryzyka w momencie dokonywania płatności, mających wpływ na wydatki w dziale „Zasoby naturalne”, związanych z kontrolami prowadzonymi przez państwa członkowskie, co jest odzwierciedlone w ich statystykach kontroli;
143. przypomina o stwierdzonym przez Trybunał uchybieniu w zakresie polityki i procedur zwalczania nadużyć finansowych w ramach WPR zarówno przez Komisję, jak i przez państwa członkowskie; przypomina zalecenie dla Komisji zawarte w zeszłorocznym sprawozdaniu rocznym i odnotowuje, że w 2020 r. DG AGRI zaktualizowała swoją strategię zwalczania nadużyć finansowych; oczekuje na przełożone na 2 kwartał 2022 r. sprawozdanie specjalne Trybunału na temat WPR i środków zwalczania nadużyć finansowych, aby uzyskać dogłębną analizę obecnej sytuacji;
144. z zaniepokojeniem odnotowuje 29 spraw OLAF-u dotyczących funduszy strukturalnych i rolnych w Bułgarii; jest zaniepokojony wynikami badania na temat wpływu przestępczości zorganizowanej na interesy finansowe UE, z których wynika, że większość naruszeń w Bułgarii stwierdzono w obszarze finansowania rolnictwa, zwłaszcza w obszarze dopłat do upraw rolnych, a także budowy fałszywych pensjonatów, które są faktycznie wykorzystywane jako prywatne domy; ma świadomość, że zjawisko fałszywych pensjonatów finansowanych przez UE nie ogranicza się do Bułgarii, ponieważ podobne problemy stwierdzono również na Słowacji i w Czechach; zauważa, że Komisja monitoruje sytuację, i oczekuje od niej szybkich i zdecydowanych działań przeciwko tego rodzaju oszustwom związanym z dotacjami; zauważa ponadto, że władze bułgarskie nie uwzględniły finansowania podobnych środków w obecnym okresie programowania 2021–2027;
145. z niepokojem zauważa, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnym Trybunału nr 16/2021 „Wspólna polityka rolna i klimat – przeznaczenie na WPR połowy wydatków UE na rzecz klimatu nie zmniejszyło emisji z gospodarstw rolnych” WPR nie zmniejszyła emisji pochodzących od zwierząt gospodarskich, emisje z nawozów i obornika na glebach rosną, środki WPR nie doprowadziły do ogólnego wzrostu zawartości węgla składowanego w glebach i roślinach oraz że zmiany WPR na lata 2014–2020 nie odzwierciedlają jej nowych ambicji klimatycznych;
146. wyraża ubolewanie, że zgodnie z ustaleniami Trybunału zawartymi w sprawozdaniu specjalnym nr 20/2021 „Zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych w sektorze rolnictwa – zamiast promować bardziej efektywne korzystanie z wód środki w ramach WPR najprawdopodobniej doprowadzą do wzrostu zużycia” płatności bezpośrednie w ramach WPR nie zachęcają w znaczący sposób do efektywnego wykorzystania wody, a fundusze rozwoju obszarów wiejskich i środki rynkowe nie promują w znaczący sposób zrównoważonego wykorzystania wody;
147. z niepokojem zauważa, że zgodnie ze sprawozdaniem specjalnym Trybunału nr 13/2020 „Różnorodność biologiczna na użytkach rolnych - wspólna polityka rolna nie zapobiegła pogorszeniu sytuacji” istnieją niedociągnięcia w koncepcji strategii UE na rzecz różnorodności biologicznej, jej koordynacji z WPR oraz w jej monitorowaniu; wyraża ubolewanie, że Trybunał stwierdził, iż większość środków finansowych w ramach WPR ma niewielki pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną;
148. przypomina o znaczeniu sprawiedliwego przydziału środków w ramach WPR, które z jednej strony powinno zapobiegać niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy, w szczególności przez czołowe zamożne osobistości polityczne, elity i duże konglomeraty, a z drugiej strony koncentrować się na rolnikach aktywnych zawodowo; zwraca uwagę, że w badaniu ⁽⁷⁾ dotyczącym wdrażania funduszy WPR ujawniono, że w co najmniej pięciu państwach członkowskich ⁽⁸⁾ wydatkowanie unijnych środków na rolnictwo jest wysoce problematyczne oraz że istnieje wyraźna nierówność pod względem przydziału środków dla drobnych rolników i dużych gospodarstw rolnych, przy czym te ostatnie mogą liczyć na korzyści systemowe, a beneficjenci takich środków są często blisko powiązani z rządzącymi w ich krajach partiami politycznymi lub są ich członkami ⁽⁹⁾;
149. z niepokojem zauważa, że Trybunał stwierdził, iż informacje o wynikach Komisji koncentrują się raczej na nakładach, produktach i wkładzie finansowym niż na rezultatach; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że rentowność rybactwa wzrasta; wyraża ubolewanie, że dane dotyczące akwakultury są mniej rozstrzygające;

⁽⁷⁾ Sabeł i in. 2021: Where does the EU money go? An analysis of the implementation of CAP funds in Bulgaria, the Czech Republic, Hungary, Slovakia and Romania (Gdzie trafiają pieniądze UE? Analiza wydatkowania funduszy w obszarze WPR w Bułgarii, Czechach, na Węgrzech, Słowacji i w Rumunii).

⁽⁸⁾ Bułgaria, Czechy, Węgry, Słowacja i Rumunia.

⁽⁹⁾ Sprawozdanie z własnej inicjatywy „WRF na lata 2021–2027: zwalczanie oligarchicznych struktur, ochrona funduszy UE przed nadużyciami finansowymi i konfliktami interesów” CONT 2020/2126 (INI).

150. przyjmuje do wiadomości, że Komisja przedstawia sprawozdania dotyczące wydatków w ramach EFMR na cele środowiskowe; ubolewa, że związek między tymi wydatkami a kluczowymi wskaźnikami środowiskowymi nie jest dobrze określony; wyraża ubolewanie, że cel dotyczący ochrony zasobów wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) najprawdopodobniej nie zostanie osiągnięty;
151. zauważa, że do końca 2020 r. europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne wsparły ponad 2 mln projektów w sektorze rolnym i na obszarach wiejskich oraz przyczyniły się do utrzymania 31 500 i utworzenia 4 000 miejsc pracy w sektorze morskim i sektorze rybołówstwa; zauważa ponadto, że dzięki projektom wspieranym w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich utworzono ponad 54 000 miejsc pracy oraz że 131 000 młodych rolników skorzystało ze wsparcia na rozpoczęcie działalności gospodarczej;

Zalecenia

152. wzywa Komisję do:
  - a) uproszczenia zasad i procedur, zachęcenia państw członkowskich do opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla młodych rolników, MŚP, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron;
  - b) lepszego wykorzystania i zachęcenia do stosowania sztucznej inteligencji i danych z nowych technologii, takich jak satelity Sentinel unijnego programu Copernicus, w celu monitorowania i kontroli prawidłowego wykorzystania środków WPR;
  - c) wprowadzenia obowiązku i zapewnienia systematyczności stosowania narzędzi informatycznych Arachne i EDDES przez agencje płatnicze, jako ważnego narzędzia, które może być wykorzystywane do identyfikacji projektów, beneficjentów i wykonawców zagrożonych nadużyciami;
  - d) zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłącznie na nich;
  - e) skoncentrowania informacji o wynikach na rezultatach i ustanowienia wyraźnego związku między wkładem programu a deklarowanymi osiągnięciami w celu oceny skuteczności programów;
  - f) promowania podejścia opierającego się na kontrolach w formie monitorowania jako głównego systemu kontroli w agencjach płatniczych; globalnego i systematycznego wykorzystywania nowych technologii do monitorowania celów w zakresie ochrony środowiska i różnorodności biologicznej oraz wymogów klimatycznych w ramach Zielonego Ładu; zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich agencjom wykonawczym, takim jak Europejska Agencja Leków, Europejska Agencja Środowiska i Europejska Agencja Chemikaliów, które muszą sprostać zwiększonemu obciążeniu pracą w związku z pandemią COVID-19 lub programem działań w ramach Zielonego Ładu;
  - g) podjęcia działań, by WPR ograniczyła emisje z rolnictwa, ograniczyła emisje z uprawianych zdrenowanych gleb organicznych oraz by regularnie składano sprawozdania na temat wkładu WPR w łagodzenie skutków zmiany klimatu; wyraża zadowolenie, że w międzyczasie przyjęto nową reformę WPR oraz komunikat dotyczący strategii „Od pola do stołu”;
  - h) domagania się uzasadnień dla zwolnień z wdrażania ramowej dyrektywy wodnej w rolnictwie, powiązania płatności w ramach WPR z przestrzeganiem norm środowiskowych oraz wykorzystania funduszy unijnych do poprawy stanu ilościowego jednolitych części wód;
  - i) poprawienia koordynacji i koncepcji strategii na rzecz różnorodności biologicznej po 2020 r. oraz dokładniejszego śledzenia wydatków, zwiększenia wkładu płatności bezpośrednich i rozwoju obszarów wiejskich w różnorodność biologiczną na terenach rolniczych, a także wykazania wpływu środków WPR na taką różnorodność biologiczną;
  - j) kontynuowania rozwoju gospodarstw ekologicznych; podkreślenia, że jedynie 8 % europejskich gruntów rolnych jest przeznaczonych na żywność ekologiczną, a z 7 mln rolników korzystających z funduszy WPR jedynie 303 000 zajmuje się produkcją żywności ekologicznej;
  - k) zapewnienia, że dostępność gruntów jest priorytetem w celu utrzymania modelu gospodarstw rodzinnych i umożliwienia młodym rolnikom rozwoju ich działalności;
  - l) zwiększenia skuteczności WPR poprzez skoncentrowanie wsparcia na rolnikach aktywnych zawodowo, których główną działalnością jest rolnictwo;

- m) promowania inwestycji, które przyczyniają się do bardziej odpornej i cyfrowej odbudowy gospodarczej zgodnie z Zielonym Ładem i które mają zasadnicze znaczenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju obszarów wiejskich;

Bezpieczeństwo i obywatelstwo

153. zauważa, że dział 3 WRF „Bezpieczeństwo i obywatelstwo” stanowi 3,7 % budżetu Unii, tj. 6,3 mld EUR; z tej kwoty 2,6 mld EUR (40,5 %) przeznaczono na instrument wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych w Unii, 1,6 mld EUR (25,3 %) na migrację i bezpieczeństwo, 1,2 mld EUR (18,5 %) na agencje zdecentralizowane, 0,2 mld EUR (3,7 %) na żywność i pasze, 0,2 mld EUR (3,8 %) na program „Kreatywna Europa”, a resztę na inne obszary;
154. odnotowuje, że najbardziej znaczący obszar wydatków dotyczy instrumentu wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, utworzonego w kwietniu 2020 r., aby pomóc państwom członkowskim w walce z pandemią COVID-19 poprzez finansowanie m.in. transgranicznego transferu i transportu pacjentów, personelu medycznego i niezbędnych artykułów medycznych, badań i produkcji szczepionek i leczenia oraz opracowywania, zakupu i dystrybucji materiałów do testów;
155. jest zaniepokojony faktem, że Trybunał Obrachunkowy w swoim sprawozdaniu specjalnym nr 10/2021 stwierdził, że Komisja nie zastosowała w odpowiedni sposób zasady uwzględniania aspektu płci w budżecie Unii; wzywa Komisję do pilnego opracowania metodyki uwzględniania aspektu płci w celu włączenia perspektywy równości płci do wszystkich obszarów polityki, w tym do wykorzystania danych i wskaźników w podziale na płeć; przypomina, że potrzeba uwzględniania aspektu płci staje się jeszcze pilniejsza w świetle zróżnicowanego pod względem płci wpływu pandemii COVID-19;
156. wyraża ubolewanie, że sektor kultury i sektor kreatywny były jednymi z najbardziej dotkniętych pandemią COVID-19 w 2020 r.; zauważa, że mimo wprowadzenia elastycznych środków i udzielenia w ramach podprogramu „Media” dodatkowego wsparcia członkom sieci Europa Cinemas dotkniętym przymusowym zamknięciem (w wysokości 16 mln EUR) podprogram ten osiągnął gorsze wyniki w odniesieniu do niektórych wskaźników, zwłaszcza w zakresie liczby widzów na imprezach;
157. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 27 transakcji dobraną tak, by wyniki jej kontroli stanowiły wkład w ogólne poświadczenie wiarygodności, nie zaś tak, by była reprezentatywna dla wydatków w ramach przedmiotowego działu WRF; przyjmuje do wiadomości, że Trybunał zbadał roczne sprawozdania z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych (DG HOME) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Sieci Komunikacyjnych, Treści i Technologii (DG CONNECT), włączone do sprawozdania rocznego Komisji z zarządzania i wykonania;
158. zauważa, że Trybunał nie był w stanie oszacować poziomu błędów; zauważa z zaniepokojeniem, że spośród 27 transakcji zbadanych przez Trybunał w 8 (30 %) wystąpiły błędy; podkreśla, że Trybunał stwierdził również przypadki nieprzestrzegania przepisów prawnych i finansowych, co jednak nie miało wpływu finansowego na budżet Unii; zauważa, że błędy dotyczą wyboru projektów i stosowania zasad udzielania zamówień, przedkładania niekompletnej dokumentacji na poparcie zestawień poniesionych wydatków oraz wadliwego funkcjonowania systemu informatycznego;
159. ubolewa, że ograniczona próba 27 transakcji za 2020 r. uniemożliwiła Trybunałowi porównanie wyników kontroli z informacjami na temat prawidłowości wydatków podanymi przez DG HOME i DG CONNECT; zwraca się do Trybunału o rozszerzenie próby i uczynienie jej bardziej reprezentatywną dla tego obszaru wydatków, aby uzyskać głębszą ocenę tego działu;
160. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Trybunału na temat wyników Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy, który stanowi 8,1 % wszystkich płatności dokonanych do końca 2020 r. w ramach tego działu wieloletnich ram finansowych, oparte na sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania za 2020 r., deklaracjach programowych do projektu budżetu na 2022 r. oraz najważniejszych ocenach i innych sprawozdaniach;
161. z zaniepokojeniem zauważa, że Trybunał stwierdził znaczne różnice we wdrażaniu programów krajowych oraz że istnieją luki w informacjach dotyczących wyników Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy; podkreśla, że wkład Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy w skuteczne zarządzanie granicami zależy od wprowadzania przez państwa członkowskie wiarygodnych, istotnych i aktualnych informacji do systemów informatycznych; wyraża zaniepokojenie, że niewystarczająca jakość danych i szkolenia funkcjonariuszy straży granicznej utrudniają skuteczne zarządzanie granicami; odnotowuje fakt, że wskaźniki wykonania opublikowane w sprawozdaniu rocznym z zarządzania i wykonania dają optymistyczny obraz wyników Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy;

162. z niepokojem zauważa, że Trybunał stwierdził, iż program w niewystarczającym stopniu przyczynił się do spójnego stosowania dorobku prawnego UE poprzez szkolenia; odnotowuje ustalenia Trybunału, zgodnie z którymi Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy przyczynił się do skutecznego rozpatrywania wniosków wizowych poprzez finansowanie modernizacji 2 680 konsulatów (290 % celu na 2020 r.); zauważa jednak, że w zakresie wspólnej polityki wizowej przeszkolono dotychczas 4 322 pracowników (38 % celu na 2020 r.), co zdaniem Trybunału mogłoby zwiększyć ryzyko, że wnioski wizowe Schengen nie będą rozpatrywane w zharmonizowany sposób;
163. z zadowoleniem przyjmuje sukces w zakresie skutecznej integracji i legalnej migracji w ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz zauważa z uznaniem, że cel 2,6 mln osób w latach 2014–2020 został znacznie przekroczony, ponieważ pomoc na rzecz integracji otrzymało prawie 6 mln osób w grupie docelowej;
164. podkreśla, że zwłaszcza w dziedzinie bezpieczeństwa i obywatelstwa organizacje pozarządowe są ważnymi i cennymi partnerami wykonawczymi Komisji; zauważa, że fundusze mogą być wypłacane organizacjom patronackim, które rozdzielają środki i przekazują je organizacjom członkowskim lub partnerskim organizacjom pozarządowym w terenie; wyraża zaniepokojenie faktem, że Komisja ma jedynie ograniczony ogład ostatecznych odbiorców finansowania; jest głęboko zaniepokojony, że fundusze Unii mogą nieumyślnie przynosić korzyści organizacjom, które podlegają do terroryzmu lub ekstremizmu; jest zdania, że potrzebne są przepisy dotyczące organizacji patronackich, które przekazują finansowanie Unii organizacjom członkowskim lub partnerskim organizacjom pozarządowym, podobne do przepisów dotyczących przejrzystości beneficjentów końcowych, beneficjentów rzeczywistych i podwykonawców, jak uzgodniono w załączniku XVII do nowego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;

Zalecenia

165. wzywa Komisję do:
- rozwijania lepszej współpracy ze wszystkimi państwami członkowskimi, przypominając, że wyzwania związane z bezpieczeństwem i zarządzaniem migracją są dla Unii priorytetem; docenia starania Komisji w tym zakresie;
  - wydania jasnych wytycznych prawnych w celu zapewnienia przejrzystych, dokładnych i kompletnych informacji na temat zarządzania granicami przekazywanych przez państwa członkowskie; przypomina o potrzebie ustanowienia wiążących przepisów i wydania większej liczby wytycznych dotyczących systemów informatycznych zarządzania granicami w celu zapewnienia szybkiego i skutecznego zarządzania granicami; składania organowi udzielającemu absolutorium regularnych sprawozdań na temat poprawy w zakresie aktualnej jakości danych i wystarczających szkoleń w każdym z państw członkowskich;
  - uproszczenia zasad i procedur, opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla wszystkich zainteresowanych stron, agencji administracyjnych i płatniczych;
  - starannego sprawdzania kwalifikowalności kosztów przedstawianych przez beneficjentów działań w ramach instrumentu wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych, a w szczególności prawidłowości procedur przetargowych;
  - zapewnienia wytycznych dla organów państw członkowskich odpowiedzialnych za wdrażanie funduszy DG HOME, w WRF zarówno na lata 2014–2020, jak i 2021–2027, dotyczących dokumentowania kompletności i jakości usług w przypadku finansowania opartego na standardowych kosztach jednostkowych;
  - zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłączanie na nich;
  - zaproponowania przepisów dotyczących organizacji patronackich, które przekazują finansowanie Unii organizacjom członkowskim, podobne do przepisów dotyczących beneficjentów końcowych, beneficjentów rzeczywistych i podwykonawców w załączniku XVII do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów;
  - przeznaczenia większych zasobów na zapobieganie i zwalczanie przemocy uwarunkowanej płcią w odniesieniu do obywateli, równości, praw i wartości, zwłaszcza w świetle eskalacji przemocy wobec kobiet;
  - wspierania projektów pilotażowych Parlamentu, które uwzględniają potrzeby młodych ludzi i zapewniają sprawiedliwość międzypokoleniową;
  - zachęcania państw członkowskich do opracowywania specjalnych inicjatyw, które umożliwiają i ułatwiają młodzieży europejskiej dostęp do kultury i mobilności, a także do poszukiwania innowacyjnych rozwiązań, które sprawią, że podróżowanie przyjaznym dla środowiska środkiem transportu po Unii stanie się bardziej przystępne cenowo;

- k) zbadania, gdzie dokładnie zainwestowano środki unijne w ramach programów FAMI, i do jakich konkretnych usprawnień się przyczyniły; domaga się od Komisji odpowiedniego sprawozdania dla każdego z zainteresowanych państw członkowskich;
- l) wdrożenia środków mających zapewnić wzajemne uzupełnianie się działań i lepszą koordynację między FAMI i EASO/Frontexem (np. w obszarze przymusowych powrotów lub wsparcia na rzecz organów azylowych);
- m) wykorzystania pomocy rozwojowej jako narzędzia służącego do usprawniania współpracy z państwami trzecimi, z których pochodzą migranci;
- n) dokładnego weryfikowania wykorzystania środków finansowych Unii przez podmioty trzecie, ich oddziały lub osoby fizyczne, aby zagwarantować, że żadnych środków finansowych nie przeznaczają na źródła ani formy terroryzmu bądź na radykalizację religijną i polityczną oraz że środki finansowe nie są powiązane z tymi zjawiskami; dopilnowania, aby osoby lub grupy stowarzyszone z organizacjami terrorystycznymi, powiązane z nimi lub je wspierające zostały wykluczone z finansowania unijnego; dopilnowania, aby te środki unijne zostały proaktywnie odzyskane, a zaangażowani odbiorcy zostali wykluczeni z przyszłego finansowania unijnego;
- o) natychmiastowego zamrożenia i umieszczenia części środków unijnych w rezerwie na wypadek wykrycia przez Unię nieprawidłowości w odniesieniu do wszelkich kwalifikujących się podmiotów, podmiotów powiązanych lub osób fizycznych związanych z jakąkolwiek przyczyną lub formą terroryzmu lub radykalizacji religijnej i politycznej, a także do uwolnienia tych funduszy unijnych z rezerwy tylko wtedy, gdy Unia zgromadzi wystarczające dowody na zapewnienie zgodności z unijnymi przepisami;
- p) zapewnienia większej jawności i przejrzystości w odniesieniu do wszelkich dochodzeń prowadzonych przez nią lub jej podmioty, takie jak Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF), w następstwie nieprawidłowości w odniesieniu do finansowania unijnego, w szczególności gdy takie dochodzenie dotyczy finansowania unijnego powiązanego z jakąkolwiek przyczyną lub formą terroryzmu lub radykalizacji religijnej i politycznej;

Globalny wymiar Europy

- 166. zauważa, że dział 4 WRF „Globalny wymiar Europy” stanowi 6,6 % budżetu Unii, tj. 11,4 mld EUR; z tej kwoty 3 mld EUR (26,7 %) przeznaczono na Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju, 2,7 mld EUR (23,2 %) na Europejski Instrument Sąsiedztwa, 1,9 mld EUR (16,9 %) na Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA), 1,9 mld EUR (16,8 %) na pomoc humanitarną, a resztę na inne działania i programy;
- 167. zauważa, że Trybunał zbadał próbę 75 transakcji dobraną tak, by wyniki jej kontroli stanowiły wkład w ogólne poświadczenie wiarygodności, nie zaś tak, by była reprezentatywna dla wydatków w ramach przedmiotowego działu WRF; zauważa, że Trybunał zbadał również prawidłowość informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z działalności Dyrekcji Generalnej ds. Partnerstw Międzynarodowych (DG INTPA) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (DG NEAR), a także w sprawozdaniu rocznym Komisji z zarządzania i wykonania;
- 168. zauważa, że Trybunał nie skontrolował wystarczającej liczby transakcji, aby oszacować poziom błędów w tym dziale wieloletnich ram finansowych; wyraża zaniepokojenie, że w 28 ze 75 skontrolowanych transakcji (tj. 37,3 %) wystąpiły błędy; z zaniepokojeniem zauważa, że niektóre organizacje międzynarodowe zapewniły jedynie ograniczony dostęp do dokumentów, a niektóre zakwestionowały mandat Trybunału;
- 169. zauważa z zaniepokojeniem, że ogólne kategorie ustaleń dotyczących działu „Globalny wymiar Europy” obejmują koszty niekwalifikowalne, koszty nieponiesione, błędy w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego i brak dokumentacji poświadczającej; wyraża zaniepokojenie, że Trybunał ponownie wykrył kilka poważnych czynników, które zniekształciły badanie poziomu błędów rezydualnego przeprowadzone przez DG NEAR; krytycznie odnosi się do faktu, że w ramach regulacyjnych dotyczących badania poziomu błędów rezydualnego oraz w umowie między DG NEAR i wykonawcą realizującym to badanie nie uwzględniono ani nie poruszono kwestii ryzyka nadużyć finansowych; zauważa z niepokojem, że nie przewidziano żadnej procedury, na mocy której wykonawca byłby zobowiązany zgłaszać Komisji przypadki podejrzeń nadużyć finansowych na szkodę budżetu unijnego, które wykrył podczas realizacji badania poziomu błędów rezydualnego;
- 170. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie Trybunału dotyczące wyników Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej II (IPA II), stanowiącego 12,6 % (5,6 mld EUR) całkowitych płatności dokonanych do końca 2020 r. w ramach tego działu wieloletnich ram finansowych, opracowane w oparciu o informacje o wynikach Komisji, w tym sprawozdanie roczne z zarządzania i wykonania za 2020 r., deklaracje programowe do projektu budżetu na 2022 r., sprawozdanie roczne z działalności za 2020 r. DG NEAR oraz kluczowe oceny i inne sprawozdania;

171. z ogromnym niepokojem zauważa, że większość wskaźników nie jest realizowana lub ich postępy są niejasne; podkreśla, że podejście sektorowe było wyborem strategicznym mającym na celu poprawę wyników IPA II; wyraża ubolewanie, że nie można go było stosować konsekwentnie; wyraża ubolewanie, że pośrednie zarządzanie przez kraje będące beneficjentami miało czasem negatywny wpływ na wydajność operacyjną;
172. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że IPA II reagował elastycznie, aby pomóc w łagodzeniu kryzysów; zauważa z niepokojem, że istnieją pewne luki w informacjach o wynikach IPA II; odnotowuje uwagę Trybunału, że wdrażanie reform politycznych przebiega na ogół powoli, a także jego wniosek, że postępy w ich realizacji zależą nie tylko od wsparcia w ramach IPA II, ale również od innych czynników kontekstowych, takich jak wola polityczna danego beneficjenta IPA II; zauważa z niepokojem, że Trybunał stwierdził, iż wsparcie Unii było bardziej skuteczne w promowaniu podstawowych reform niż w zapewnianiu ich realizacji;
173. przypomina, że polityka rozwoju i współpracy ma na celu likwidację ubóstwa i zmniejszenie nierówności, a środki powinny docierać tylko do docelowych beneficjentów;
174. podkreśla znaczenie aktywnego udziału Parlamentu w opracowywaniu umów o partnerstwie i współpracy z krajami trzecimi; podkreśla, że przyszłe umowy o partnerstwie powinny podlegać kontroli parlamentarnej i opierać się na zasadach solidarności, wspólnej odpowiedzialności, poszanowania praw człowieka, praworządności i międzynarodowego prawa humanitarnego;
175. ubolewa, że nadal nie usunięto problematycznych i nienawistnych materiałów z palestyńskich podręczników szkolnych, i wyraża zaniepokojenie ciągłym brakiem skutecznych działań przeciwko nawoływaniu do nienawiści i przemocy w podręcznikach szkolnych, a zwłaszcza w nowo utworzonych kartach do nauczania; powtarza swoje stanowisko, że wszystkie wykorzystywane w szkołach podręczniki i materiały wspierane z funduszy Unii muszą być zgodne z normami UNESCO dotyczącymi pokoju, tolerancji, współistnienia i niestosowania przemocy; nalega ponadto, aby wynagrodzenia nauczycieli i urzędników służby cywilnej z sektora oświaty, które są finansowane z funduszy unijnych, takich jak PEGASE, były wykorzystywane na potrzeby opracowywania i realizowania programów nauczania, które odzwierciedlają normy UNESCO dotyczące pokoju, tolerancji, współistnienia i niestosowania przemocy, zgodnie z decyzją ministrów edukacji Unii Europejskiej podjętą w Paryżu w dniu 17 marca 2015 r. i z decyzjami Parlamentu w sprawie absolutorium z wykonania budżetu ogólnego Unii Europejskiej za lata budżetowe 2016, 2018 i 2019; w związku z tym zwraca się do Komisji o uważne sprawdzenie, czy Palestyńska Władza Narodowa i właściwi eksperci szybko zmodyfikują program nauczania;

Zalecenia

176. wzywa Komisję do:
  - a) podjęcia kroków, aby organizacje międzynarodowe zapewniały Trybunałowi pełny, nieograniczony i terminowy dostęp do dokumentów niezbędnych do wykonywania jego zadania zgodnie z TFUE;
  - b) stworzenia procedury gwarantującej, że organizacje partnerskie dokonują podziału kosztów dzielonych na podstawie faktycznie poniesionych wydatków;
  - c) rozwinięcia kontroli ex post poprzez lepsze wdrożenie nowych technologii i narzędzi informatycznych oraz zwiększenie liczby misji na miejscu;
  - d) zapewnienia ochrony budżetu Unii poprzez powszechne i systematyczne korzystanie z cyfrowych i zautomatyzowanych systemów sprawozdawczości, monitorowania i prowadzenia audytów oraz pilnego ustanowienia zintegrowanego i interoperacyjnego systemu opartego na istniejących narzędziach i bazach danych, ale nie wyłączanie na nich;
  - e) nałożenia na wykonawcę przeprowadzającego badanie poziomu błędu rezydualnego obowiązku zgłaszania Komisji wszelkich przypadków podejrzeń nadużyć finansowych na szkodę budżetu unijnego, które wykrył podczas badania;
  - f) zachęcania do dalszego rozwoju zrównoważonych umów handlowych oraz do zwracania uwagi na inwestycje dokonywane przez zagraniczne potęgi;
  - g) zwrócenia szczególnej uwagi na skomplikowaną sytuację na Białorusi; podkreśla, jak ważne jest, aby dokonać przeglądu finansowania UE i dopilnować, by nie trafiło ono do reżimu Łukaszenki, lecz było ukierunkowane na wsparcie społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi;

- h) pełnego wprowadzenia zasady warunkowości oraz regularnych kontroli ex-ante i ex-post prawidłowości i wyników funduszy unijnych przeznaczonych na wsparcie państw trzecich oraz do dopilnowania, aby ramy prawne, które przewidują te instrumenty wsparcia, pozwalały na pełne odzyskanie środków w przypadku wykrycia jakichkolwiek nieprawidłowości;
- i) dalszego wspierania programu COVAX w celu przyspieszenia szczepień przeciwko COVID-19 w krajach rozwijających się;
- j) dopilnowania, że dostarczanie pomocy zewnętrznej jest uzależnione od poszanowania praworządności i praw człowieka przez kraje otrzymujące pomoc;
- k) uproszczenia zasad i procedur, opracowania obowiązkowych sesji szkoleniowych i praktycznych informacji dla wnioskodawców, w szczególności nowych wnioskodawców, oraz poprawy pomocy i wytycznych dla MŚP, uniwersytetów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw typu spin-off, przedsiębiorstw typu start-up, agencji administracyjnych i płatniczych oraz wszystkich innych właściwych zainteresowanych stron;
- l) zapewnienia ścisłego stosowania mających zastosowanie przepisów rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności w odniesieniu do nowych funduszy IPA III oraz Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich jako niezbędnej części dystrybucji środków w latach 2021–2027;
- m) przygotowania planu wsparcia finansowego dla Ukrainy, który pozwoli odbudować się po bezprawnej agresji reżimu Władimira Putina;

Administracja

- 177. zauważa, że płatności w dziale 5 WRF „Administracja” wyniosły 10,3 mld EUR w 2020 r. (6,0 % WRF); na Komisję przypada 6,3 mld EUR (60,0 % płatności w tym dziale), przy czym wydatki na zasoby ludzkie stanowią 68 % tej kwoty;
- 178. zauważa, że Trybunał zbadał tylko 48 transakcji dobranych tak, by były reprezentatywne dla wszystkich rodzajów wydatków w ramach tego działu, rozłożonych na szereg instytucji, a także zbadał wybrane systemy nadzoru i kontroli Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i Rady;
- 179. zauważa, że Trybunał bada również prawidłowość informacji zawartych w rocznych sprawozdaniach z działalności Komisji, w tym w sprawozdaniach jej dyrekcji generalnych i biur odpowiedzialnych głównie za wydatki administracyjne; zauważa z zadowoleniem, że Trybunał szacuje, iż poziom błędów w wydatkach w obszarze „Administracja” nie był istotny;
- 180. zauważa, że Trybunał wykrył pięć błędów w próbie dotyczącej Komisji, z czego cztery dotyczyły dodatków dla pracowników, a jeden dotyczył niewielkiej nadpłaty za licencje na oprogramowanie;
- 181. przypomina, że Urząd Administracji i Wypłacania Należności Indywidualnych (PMO) Komisji jest odpowiedzialny na podstawie umowy o gwarantowanym poziomie usług za weryfikację warunków prawnych dodatku na zagospodarowanie oraz za zatwierdzanie płatności zarówno dodatku na zagospodarowanie, jak i dodatku zagranicznego osób zajmujących wysokie stanowiska publiczne w UE, przewidzianych w rozporządzeniu Rady (UE) 2016/300 ⁽¹⁰⁾ w sprawie ustalenia uposażenia osób zajmujących wysokie stanowiska publiczne w UE;
- 182. wyraża zaniepokojenie bardzo wysokim wskaźnikiem zatwierdzania wniosków o przeniesienie byłych pracowników Komisji na stanowiska w sektorze prywatnym, ponieważ zwiększa to prawdopodobieństwo wystąpienia konfliktu interesów; wzywa Komisję, aby dokonała przeglądu swojej polityki w tym zakresie;
- 183. zauważa, że w 2020 r. Komisja otrzymała 8 001 wstępnych i 309 potwierdzających wniosków o dostęp do dokumentów, a także że w 81 % przypadków udzielono pełnego lub częściowego dostępu, a szerszy lub nawet pełny dostęp przyznano następnie w ponad 37 % spraw zbadanych na etapie potwierdzającym;
- 184. zauważa, że instytucje Unii mają różne przepisy dotyczące użytkowania pojazdów służbowych; jest zdania, że przepisy te należy zharmonizować, a wkład własny użytkowników odpowiednio zwiększyć w stosunku do kosztów i właściwie odzwierciedlić korzyści pieniężne z takiego korzystania;

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2016/300 z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia uposażenia osób zajmujących wysokie stanowiska publiczne w UE (Dz.U. L 58 z 4.3.2016, s. 1).

185. zachęca Komisję do podjęcia odpowiednich środków w celu wdrożenia wszystkich zaleceń Trybunału oraz do złożenia Parlamentowi sprawozdania z rozwoju sytuacji do dnia 30 czerwca 2022 r.;
186. zauważa z niepokojem brak zrozumienia na forach decyzyjnych i zatwierdzających w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego (JSIS), jeśli chodzi o nowe metody leczenia, trendy w medycynie i jeszcze niezatwierdzone leki, w szczególności związane z nowymi przypadkami zaburzeń neurologicznych, chorób autoimmunologicznych, a także chorób nowotworowych; zwraca się do właściwych organów JSIS o należyte i regularne uwzględnianie najnowszych osiągnięć medycznych i zdobyczy wiedzy przy aktualizowaniu wykazu kwalifikujących się terapii i leków; wymaga od JSIS wykazania większej elastyczności przy ocenie obrazów klinicznych, a także późniejszego leczenia i terapii, które mogą pomóc pacjentowi; zaleca powołanie grup ekspertów, którzy mogliby oceniać i zatwierdzać niezatwierdzone jeszcze metody leczenia, leki i medykamenty w celu poprawy jakości leczenia wnioskodawców, zmniejszenia obciążeń biurokratycznych i uwzględnienia najnowszych informacji medycznych przy rozpatrywaniu wniosków o zwrot kosztów; podkreśla, że Unia jest liderem innowacji i technologii medycznych, w związku z czym jest zdania, że standard ten należy stosować również w odniesieniu do leczenia osób objętych wspólnym systemem ubezpieczenia chorobowego;
187. wyraża jednak zaniepokojenie poważnym brakiem przejrzystości ze strony Komisji w odniesieniu do zakupu i dystrybucji szczepionek w Unii podczas kryzysu związanego z COVID-19 w 2020 r.; z ubolewaniem odnotowuje odmowę przez Komisję publicznego dostępu do wiadomości tekstowych wymienianych między przewodniczącą Komisji a dyrektorem generalnym koncernu farmaceutycznego w sprawie zakupu szczepionki przeciwko COVID-19; zwraca uwagę, że na podstawie ustaleń poczynionych podczas dochodzenia w tej sprawie Rzecznik Praw Obywatelskich uważa, że stanowi ona niewłaściwe administrowanie;
188. zauważa, że w związku z pandemią COVID-19 Komisja wydała w 2020 r. niższe kwoty na podróże służbowe, konferencje i spotkania oraz szkolenia niż kwoty uwzględnione w budżecie na 2020 r.; zauważa, że część oszczędności, a także środki z innych obszarów wydatków administracyjnych przekierowano na potrzeby związane z pandemią, takie jak sprzęt ICT, w tym na zapewnienie wszystkim pracownikom domowego sprzętu biurowego, oraz wydatki służby medycznej na kampanię szczepień przeciwko COVID, w tym środki sanitarne w placówkach opieki nad dziećmi;
189. podkreśla, że wszystkie instytucje Unii, a zwłaszcza Komisja, muszą przestrzegać najwyższych kryteriów ochrony danych zarówno co do przetwarzania zamówień publicznych, jak i nabywanych towarów lub usług, co wymaga specjalistycznej wiedzy od odpowiedzialnych urzędników;

Szkoły europejskie

190. z zadowoleniem zauważa, że Trybunał nie stwierdził istotnych błędów w ostatecznym skonsolidowanym rocznym sprawozdaniu finansowym za 2020 r.; zauważa ponadto z zadowoleniem, że Trybunał stwierdził, iż jakość sprawozdań finansowych szkół poprawiła się w porównaniu z poprzednimi latami, nawet jeśli audytor zewnętrzny nadal stwierdza pewne problemy;
191. wyraża jednak zaniepokojenie faktem, że Trybunał nadal stwierdza uchybienia w systemach kontroli wewnętrznej, zarówno w obszarze rekrutacji, jak i w obszarze zamówień;
192. wzywa szkoły europejskie do szybkiego zastosowania się do zaleceń Trybunału dotyczących uchybień w zamówieniach publicznych i rekrutacji;
193. w odniesieniu do szkół europejskich podkreśla znaczenie przestrzegania zasady jednoroczności oraz przestrzegania terminów płatności, zasad udzielania zamówień i przejrzystości procedur rekrutacji;

Zasoby kadrowe

194. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podjęte przez Komisję w celu zapewnienia równości płci i przypomina o zobowiązaniu się przewodniczącej Komisji do osiągnięcia równości płci na wszystkich szczeblach zarządzania do końca obecnej kadencji Komisji, które to zobowiązanie Parlament w pełni popiera;
195. podkreśla swój wniosek do Komisji o zapewnienie sprawiedliwej równowagi geograficznej wśród jej pracowników na wszystkich szczeblach, zwłaszcza w kierownictwie wyższego i średniego szczebla, gdzie utrzymują się duże nierówności, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów Regulaminu Pracowniczego w odniesieniu do kompetencji i zasług kandydatów;

196. potwierdza trudności napotymane przez instytucje Unii mające siedzibę w Luksemburgu w zakresie rekrutacji pracowników odpowiadających ich potrzebom i przypomina badanie Eurostatu, z którego wynika, że różnica w sile nabywczej między Luksemburgiem a Brukselą (25,4 %) przekracza próg 5 %, nawet jeśli z obliczeń wyłączą się mieszkania;
197. nalega, aby Komisja wdrożyła bardziej przejrzystą procedurę mianowania pracowników na wszystkie stanowiska, zwłaszcza stanowiska związane z zarządzaniem, szczególnie w kontekście nowej strategii dotyczącej zasobów ludzkich;
198. przypomina Komisji o potencjalnych zagrożeniach związanych z zaangażowaniem komisarzy w nowe działania i wzywa Komisję do zwrócenia szczególnej uwagi na te przypadki;
199. przyznaje, że w 2020 r. pandemia COVID-19 miała wpływ na wewnętrzne funkcjonowanie i zarządzanie budżetem Komisji;
200. zgadza się z wnioskiem Trybunału, że „jakiegokolwiek nieetyczne postępowanie pracowników i członków instytucji i organów UE jest niedopuszczalne. Takie postępowanie – choćby tylko podejrzewane – wzbudza bowiem duże zainteresowanie opinii publicznej i podważa zaufanie do Unii. Nieetyczne zachowanie wiąże się również z ryzykiem korupcji i nadużyć finansowych”;
201. ponownie wyraża zaniepokojenie w związku z rozwiązaniem umowy z dostawcą usług restauracyjnych, co doprowadziło do zwolnienia 400 osób;
202. przypomina obawy Parlamentu dotyczące rosnącej liczby pracowników kontraktowych zatrudnionych w Komisji oraz ryzyka związanego z przeniesieniem, a następnie utratą wiedzy po wygaśnięciu umowy, przy czym nie należy zapominać o perspektywach i bezpieczeństwie zatrudnienia pracowników kontraktowych;

Zalecenia

203. wzywa Komisję do:
  - a) podjęcia działań w związku z zaleceniem Trybunału w celu poprawy systemu zarządzania ustawowymi dodatkami rodzinnymi, w tym poprzez wzmocnione kontrole spójności deklaracji pracowników dotyczących dodatków otrzymanych z innych źródeł;
  - b) dokonania przeglądu mechanizmu weryfikacji warunków prawnych związanych z dodatkiem na zagospodarowanie, tak aby można było w możliwie najszerszym zakresie domagać się innych dokumentów jako dowodów, przy poszanowaniu proporcjonalności i prywatności, w oparciu o opinię, że umowy najmu lub umowy kupna nieruchomości nie uznaje się za wystarczający dowód w rozumieniu art. 4 rozporządzenia (UE) 2016/300, ponieważ nieruchomość ta może być przeznaczona do celów innych niż główne miejsce zamieszkania;
  - c) kontynuowania prac w celu zapewnienia równości płci na wszystkich szczeblach zarządzania do końca obecnej kadencji Komisji oraz do przedstawiania danych z podziałem na płeć;
  - d) kontynuowania prac mających na celu zapewnienie sprawiedliwej równowagi geograficznej wśród jej pracowników na wszystkich szczeblach, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów regulaminu pracowniczego w odniesieniu do kompetencji i zasług kandydatów;
  - e) kontynuowania starań o stworzenie środowiska i kultury pracy, które byłyby bardziej zróżnicowane i integracyjne, dzięki działaniom na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz do przeprowadzenia oceny możliwości surowszego przestrzegania zasad równości szans oraz stosowania ich podczas rekrutacji i szkoleń, w rozwoju kariery i organizacji pracy, a także uwrażliwiania pracowników na te kwestie;
  - f) podjęcia działań następczych w sprawie możliwych racjonalnych usprawnień i modyfikacji w budynkach instytucji (dostęp, odpowiedni sprzęt biurowy) dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej lub z innymi niepełnosprawnościami;
  - g) zaproponowania zharmonizowanego zbioru przepisów dotyczących użytkowania pojazdów służbowych dla wszystkich instytucji i organów Unii, w tym odpowiedniego zwiększenia wkładu własnego użytkowników w stosunku do kosztów, co odpowiednio odzwierciedla korzyści pieniężne wynikające z takiego korzystania;
  - h) wdrożenia zaleceń Rzecznika Praw Obywatelskich w odniesieniu do odmowy przez Komisję publicznego dostępu do wiadomości tekstowych wymienianych między przewodniczącą Komisji a dyrektorem generalnym koncernu farmaceutycznego w sprawie zakupu szczepionki przeciwko COVID-19 (sprawa 1 316/2021/MIG);

- i) zajęcia się długotrwałym i poważnym problemem indeksacji wynagrodzeń w Luksemburgu poprzez przyjęcie aktu delegowanego w celu skorygowania odpowiednich przepisów regulaminu pracowniczego;
  - j) dopilnowania, aby JSIS przedstawiał spójne i indywidualne uzasadnianie odrzucenia wniosku o zwrot kosztów; wyraża ubolewanie z powodu kultury przedstawiania odmowy przyjęcia wniosku o zwrot kosztów plikiem PDF bez możliwości osobistego odwołania się od tej decyzji; wzywa PMO do wprowadzenia możliwości rozmowy lekarzy odpowiedzialnych za leczenie wnioskodawcy z właściwą jednostką JSIS lub grupą ekspertów w celu wyjaśnienia leczenia i korzyści medycznych; ponadto wyraża życzenie, by poprawić łatwość obsługi aplikacji, aby umożliwić szybsze i bardziej bezpośrednie monitorowanie indywidualnych wniosków;
  - k) uwzględnienia w wewnętrznej strategii zarządzania wnioskami wyciągniętych z pandemii COVID-19 w zakresie podejścia do ciągłości działania i zarządzania kryzysem, reaktywności informatycznej, odporności organizacji, obowiązku dbania o personel, skuteczności komunikacji wewnętrznej i elastyczności procesów roboczych;
  - l) znajdowania się na pierwszej linii ochrony sygnalistów i do utorowania drogi do bardziej jednolitych regulacji we wszystkich instytucjach, opartych na najlepszych praktykach i wyższych standardach;
  - m) dokonania przeglądu procedur powołania i mianowania w instytucjach i organach Unii w celu umacniania i poszanowania zarówno opinii wyrażonych przez Komisję i Parlament, jak i demokratycznego udziału odpowiednich zainteresowanych stron;
  - n) zacieśnienia i optymalizacji współpracy z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych w dziedzinie zamówień publicznych, w szczególności w zakresie szkolenia urzędników odpowiedzialnych za zamówienia publiczne;
  - o) zwiększenia przejrzystości statusu specjalnych doradców Komisji poprzez jasną definicję ich zadań i misji w drodze przeglądu obecnych przepisów dotyczących doradców specjalnych;
204. wzywa Biuro Centralne Szkół Europejskich do podjęcia działań w związku z zaleceniami Trybunału.
-